

ILUSTROVALA IRENA TARASOVA

Cárovná Nesmejanka

RUSKÁ ROZPRÁVKA

Bol raz jeden cár a ten mal jedínú dcéru. Bola veľmi krásna. Bývala v utešených cárskych komnatách, mala všetko, čo si zažiadala, a predsa sa jej na tvári nikdy nezjavil úsmev. Preto jej prischlo meno cárovná Nesmejanka.

Cár otec ťažko niesol, že má takú smutnú dcéru. Kázal pootvárať dokorán dvere cárskych komnát.

„Nech vojde, kto len chce, každý bude vítaným hosťom,“ povedal. „Možno niekto z nich rozveselí moju dcéru. Komu by sa to podarilo, tomu ju dám za ženu.“

Ledva to cár vyslovil, až sa tak zahmýrilo pred cárskymi bránami: na koňoch i peši prikvitli cároviči, kniežatá, bojari, dvorania, plukovníci aj obyčajní mládenci. Začali sa hostiny, tiekla medovina — všetko sa bavilo, smialo, hodovalo. Iba cárovná sa ani len neusmiala.

A žil kdesi na druhom konci cárstva mládenec, statočný ťuhaj. Pásol gazdovi dobytok. Keď sa vrátil z paše, hneď sa chytil ďalšej roboty či už na dvore, či v maštali. Ruky mu nikdy nezaháľali.

Jeho gazda bol statočný a spravodlivý človek, neukrátil ho na pláci. Na konci roka položil na stôl plný mešec peňazí a vraví:

„Vezmi si, koľko si si zaslúžil.“

A vyšiel z izby.

Mládenec pristúpil k stolu a myslí si. Či ja viem, koľko som si zaslúžil? A vzal si jeden peniaz. Stisol ho v hrsti a vyšiel von, že sa napije vody zo studne. Len čo sa naklonil nad studňu, peniaz sa mu z ruky vyšmykol a čľupol do vody.

Niektorí iní by možno zaplakal, zamedákal, alebo by sa zaľal a prestal by pracovať. Náš mládenec nie.

Osud tak chcel, asi som sa málo usiloval, pomyslel si. A začal pracovať ešte tuhšie, robota mu v rukách až tak horela.

Minul sa druhý rok. Gazda poznové položil na stôl mešec peňazí a vraví:

„Vezmi si, koľko chceš, zaslúžil si si,“ a vyšiel z izby.

Zamyslel sa mládenec, koľko by to malo byť. Znova si vzal iba jeden peniaz, stisol ho v hrsti a vyšiel k studni napíť sa vody. Ako sa naklonil nad vodu, peniaz sa mu z ruky vyšmykol a potopil sa.

Ešte usilovnejšie sa mládenec pustil do roboty. Z noci si uberá a ku dňu nadkladá.

Iným ľuďom úroda na poli uschýna, no pole jeho gazdu až tak prekvitá. Iným ľuďom kravy ledva nohami zapletajú, a gazdove sa až tak nesú po ceste. Iným ľuďom sa kone iba vlečú, a gazdove ledva na uzde udržíš. Gazda dobre vie, komu za to všetko vďačí. Na konci tretieho roka nasypal na stôl kopy peňazí a vraví:

„Vezmi si, ťuhaj, koľko ti duša žiada. Zaslúžiš si za svoju prácu.“

A vyšiel z izby.

Mládenec si poznové vzal iba jeden peniaz a pobral sa k studni napíť sa vody. Aj sa napil, no peniaz mu tentoraz ostal v ruke, ba vyplávali navrch aj tie dva predošlé. Mládenec si ich vzal celý naradovaný, že ho osud odmieňa za dobrú prácu.

Prišiel môj čas po svete sa rozhliadnúť a ľudí popoznávať, pomyslel si a pobral sa do sveta.

Ide si on šírym poľom, a tu oproti nemu myška-hryzka.

„Mládenček-ťuhajček, daj mi peniažtek, budem ti na dobrej pomoci.“

Dal mládenec myške peniaz.

Ide hlbokou horou, a tu lezie oproti nemu chrobáčik-sváčik.

„Mládenček-ťuhajček, daj mi peniažtek, budem ti na dobrej pomoci.“

Mládenec dal peniaz aj chrobákovi.

Brodí sa cez rieku, a tu oproti nemu sumec s dlhými fúzmi:

„Mládenček-ťuhajček, daj mi peniažtek, budem ti na dobrej pomoci.“

Neodmietol ani sumca, dal mu svoj posledný peniaz.

Prišiel mládenec do mesta — och, čo je tu ľudí, čo je tu dverí! Obzerá sa na všetky strany, nevie, kade ísť. Pred ním sa skvie cársky palác, striebrom-zlatom vyzdobený, a pri obloku stojí cárovná Nesmejanka a hľadá rovno naňho. Kde sa len podieť? zahanbil sa ťuhaj. V pomykove sa potkol o vlastnú nohu a spadol do blata na ceste.

Vtom, kde sa vzal, tam sa vzal, pribehol k nemu sumec s dlhými fúzmi, za ním chrobáčik-sváčik a za nimi myška-hryzka. Dvíhajú mládenca, utešujú ho. Myška mu kabát oprašuje, chrobák obuv utiera, sumec mu dlhými fúzmi muchy odháňa.

Cárovná Nesmejanka pozerá na to všetko a odrazu sa hlasno rozosmeje.

„Kto to rozveselil moju dcéru?“ spytuje sa cár.

„Ja! Ja! Ja!“ ozýva sa zo všetkých strán.

„Nie,“ vraví cárovná Nesmejanka. „Tamten človek ma rozosmial.“ A ukázala na nášho mládenca.

Hneď ho uviedli do paláca a cár videl, že je to veru švárny ťuhaj. I dodržal svoje cárské slovo a dal mu za ženu cárovnú Nesmejanku.

Preložila a upravila
MÁRIA ĎURÍČKOVÁ

Pre koho majú Skaličania šibenicu

ŠTEFAN MORAVČÍK

V Holíči chytili dvoch zlodějov a urobili s nimi krátky poriadok: odsúdili ich na šibenicu. Ale čože, keď ich nemal kto poviesiť, lebo nemali kata. Nikto iný to nechcel urobiť. Holíčania sa teda dohodli, že ich pošlú aj s drábmami do Skalice, aby ich tam obesili.

Skaličania sa zišli na ratúzi a radili sa. Nakoniec povedali, že veru ich oni obesiť nemôžu, lebo všetko skalické je len pre nich a pre ich deti, teda aj šibenica. Ale čo spraviť so zlodějmi? Rozkázali ich vyviešť za Skalicu, tam im vyplatíť sedem grošov a poslať ich do Strážnice, aby ich tam za tie groše obesili.

Zloději odišli, ale veru do Strážnice nešli. Zato všade rozprávali, čo sa v Skalici stalo, že tam majú šibenicu „enem pro sebja a pro svoje děti“.

Mame

JÁN NAVRÁTIL

Dávam ti kytku kvetov,
mama,
nech nie si sama,
samučká,
keď rozlúči nás rozlúčka.

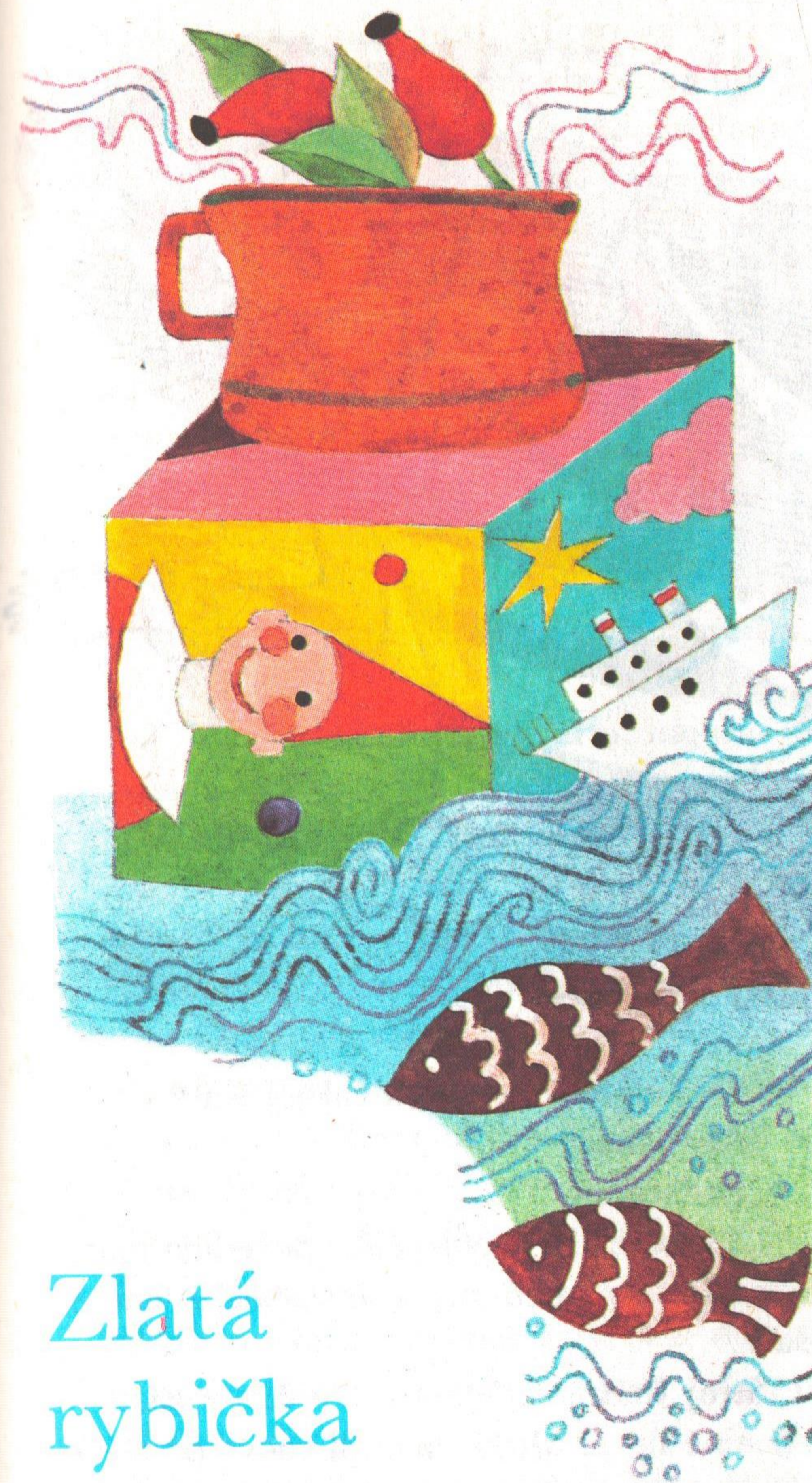
Dávam ti kytku kvetov —
bylinky proti smútku.

Drevenú búdku
na konár s inováťou
vtáčikom tvojich dlaní.
Zohrejú sa ti pri zobkaní.

Dávam ti lampášik,
čo do tmy blikáva,
lavičku pre oči,
keď sa ti unavia.

Oblôčik,
kde sa ti budem zdať
ako vzdialené zvony.

Dávam ti kytku, ktorá
zvoní:
„Mám ťa rád, mama,
mám ťa rád...“

Zlatá rybička

DANA PODRACKÁ

„To si ty, Mirko?“ opýtala sa teta Dobříková chlapca, ktorý sedel na schodišti pri cypruse.

„Ja,“ preľakol sa Mirko a chcel utiecť.

„Mňa sa nemusíš báť,“ povedala teta a usmiala sa. „A poď na chvíľu ku mne, uvaríme si čaj.“

Mirko vkĺzol do bytu tety Dobříkovej.

„A odkedy vysedávaš na chodbe?“ opýtala sa teta, keď na podnose niesla roztrepotané

šáločky, vyzváňajúce uškami ako náušničkové slečny.

„Hrám sa,“ povedal Mirko a usmial sa. „Hráš? A ako?“

„Stroskotala mi loď a ja som sa zachránil na Cypre,“ povedal Mirko bez rozmýšľania.

„Aha, už rozumiem,“ povedala teta a ponúkla ho sušienkami.

„Vezmi si, stroskotanci bývajú hladní.“ Mirko si vzal dve kakaové ryby s cukrovými očami.

Podvečer sa vrátil domov, ale nikto si to nevšimol.

„Nevedia, kedy prídem, ani kedy odídem,“ žaloval sa Mirko zelenej deke. Potom si ľahol a natiahol si deku na seba tak, aby mohol dýchať a pozorovať izbu.

Na stolíku sa povalovala bodkovaná kabelka jeho sestry, ktorá bola miláčikom rodiny.

„Alenôčka, Alenka, Alenčička,“ šomral si Mirko a cítil v ústach trnky. Potom spomínal na čajové šáločky u tety Dobříkovej. Nakoniec sa zmenšil a ľahol si do jednej ako do dlane.

„Alenka!“ začul o chvíľočku mamin hlas. „Poď zjesť puding.“

„Uúž,“ ozvala sa Alena spred televízora a bežala do kuchyne.

„A ja?“ opýtal sa Mirko pod dekou, ale nikam nešiel. Radšej si vystrčil ruku, vzal si zo škatule, v ktorej mal hračky, obrázkovú kocku a rajničku a uvaril si šípkovú marmeládu.

Práve ju dojedol, keď mama naňho zavola-la:

„Miro! Už aj si vyčisti topánky! Je na nich všetko blato z ulice.“

„Áno,“ povedal Mirko a išiel do predsiene po topánky.

Zatvoril sa do kúpeľne a napustil plnú

„To sú laná,“ vysvetľoval jej Mirko.

„Aké laná?“

„Záchranné.“

„Ty sa nikdy nepolepíš,“ povedala mama a odišla do kuchyne, kde začala Alene šiť šaty.

Stroj hučal ako motorový čln a zastieral Alenine slová. Mirko zaliezol znova pod deku a cez pootvorené dvere pozoroval kuchyňu, ktorá bola plná svetla. Otec, ktorý prišiel z roboty, sedel za kvetinovým stolom a večeral, mama skúšala Alene šaty a na stolčeku, kde sedával Mirko, ležala škatuľka so špendlíkmi.

„Neznesiem to,“ povedal si Mirko a Alenu kabelku hodil do akvária.

Vtedy spoza vodných rastlínok vyplávala rybička a zasvietila. Trepotala chvostíkom a trochu vyskočila nad hladinu. Mirko si ponoril ruku do akvária a pohladkal ju po strieške chrbta. Rybička zasvietila ešte jasnej-

šie a začala sa s ním hrať. Mirko jej vyrozprával, ako zachránil cestujúcich, a ona ho za to pochválila, pretože vedela, že ľudia nemajú žiabre a nemôžu žiť pod vodou. Potom priplávala k jeho prstu a začala mu doň dobkať.

„Vyhladla si?“ pýtal sa jej Mirko. „Dám ti, dám,“ povedal a z Aleninej skrinky vybral tetramín. Nasypal na hladinu farebné lupienky, ktoré sa napili vody a potom tancovali ku dnu. Rybička ich chytala a spôsobne jedla.

Práve vtedy vbehla do izby Alena v nových šatách, pretože si ich chcela vyskúšať spolu s kabelkou.

Keď uvidela kabelku v akváriu, naježili sa jej vlasy a vykričla:

„Ty chumaj!“

Potom kabelku tak prudko vytiahla z vody, že sa dno rozbúrilo, voda sa zakalila a vyplašená rybička sa utekala niekam skryť, pretože si myslela, že je zemetrasenie.

„Pozri, ako sa tá rybička zľakla,“ pritlačil si Mirko tvár k stene akvária, ale márne sa tam snažil čosi uvidieť.

„To je moja ryba! Kto ti dovolil sa s ňou hrať?“ kričala Alena.

Vtedy si všimla, že má šaty celé mokré, a s plačom bežala do kuchyne, aby sa vyžalovala mame.

Mirko zatvoril dvere a s vyplašenou rybičkou zostal v izbe sám.

„Zachránim ťa,“ povedal jej. Z topánky potom vyšnuroval šnútku a pomaly ju spúšťal do akvária. Po chvíli rybička vystrčila hlavu. Mirko ju ako zamdletú cestujúcu chytil do hrnčeka s čistou vodou a potom ju preliat do veľkej zaváracej fľaše.

Rodina sa celá krútila okolo Aleny a otec sa zastrájal, že ten šibeničník si už dlho koleduje o bitku.

Mirko nestrácal čas. Vystrčil hlavu spoza

dvier a keď na chodbičke pred kuchyňou nikoho nevidel, vybehol z bytu.

„Zachráňte rybičku,“ povedal, keď zazvonil u tety Dobríkovej.

„A čože? Aj ona stroskotala?“ usmiala sa teta a vzala od Mirka fľašu s rybičkou.

„Áno,“ povedal Mirko a zaprosil:

„Nemohla by u vás bývať, tetuška?“

„A dokedy?“

„Navždy.“

„Keď navždy, tak navždy,“ povedala teta a rybičku odniesla do izby. Tam ju položila na stôl, akoby to bola nejaká vzácna váza zo zámoria.

„Môžem ju chodiť kŕmiť?“

„Veď je to tvoja ryba, alebo nie?“

„Moja,“ povedal Mirko a šťastne sa na ňu usmieval. „Je to moja rodina.“

„Mirko? A nepovieš mi, prečo ju nemôžeš mať doma?“

„Opýtajte sa rybičky, ona vám to povie,“ usmial sa Mirko.

Potom sa už teta na nič nevyptovala a išla uvariť čaj. Keď priniesla šáločky a rozsvietila, rybička sa vykúpala vo svetle a vyzerala ako zlatá.

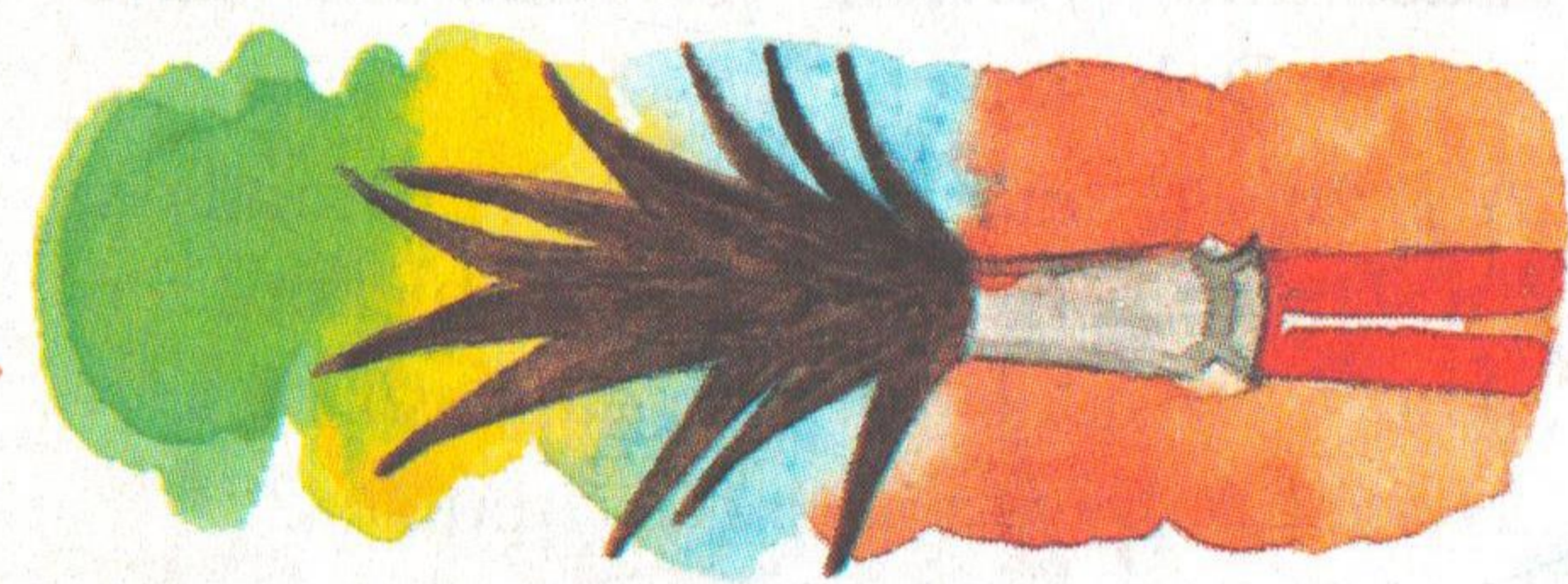

vaňu vody. Topánky sa plavili po hladine ako parníky. Po chvíli sa však premočili a začali sa potápať. Mirko z nich vyšnuroval šnútky, aby cestujúci mohli vyplávať lodnými okienkami, ktoré boli v šnurovacích dierkach. Keď sa všetci zachránili na špongiom ostrove, Mirko im pomocou šnúrok povytáhoval na breh kufre.

„Ja ti dám,“ rozhnevala sa mama, keď to videla. Vytiahla premočené topánky z vody a Mirko nimi dostal po zadku.

„Alenke by sa to nikdy nestalo. To je poriadne a rozumné dievča,“ napomínala ho mama a do topánok navliekala šnútky.

Štetec, ktorý

lízal farby

DANIEL HEVIER

Bol raz jeden maliar. Alebo začneme takto: bol raz jeden štetec. Teraz neviem, kto je dôležitejší. Maliar tvrdí, že dôležitejší je on. Na svete by mohlo byť aj milión štetcov, keby nebolo maliarov, nemal by nimi kto maľovať. Štetec zas hovorí, že dôležitejší je on. Na svete by mohlo byť milión a ešte jeden maliar, keby nemali štetec, museli by čarbať prstom. A to by už neboli maliari, ale čarbiari.

Ale pokračujme: ten maliar sa volal Nicholas. To bolo jeho umelecké meno. Obyčajným menom sa volal Niky. A ten štetec — mal aj on nejaké meno? Pokiaľ mi je známe, nevolal sa nijako zvláštne — iba štetec. Pravdupoveďiac, poriadne ho to škreglo, pretože mal prichystané nádherné umelecké meno: Rafael Cierny Fúz.

„Počkaj len, maliarik!“ zlostil sa. „Veď ja ti ešte ukážem!“

A tak sa v duchu jedoval, až sa mu naježili všetky vlasy.

„Nonono!“ začudoval sa maliar Nicholas. „Čo sa to robí s tým štetcom? Nedá sa ním maľovať. Tuším ho budem musieť zahodiť.“

Štetec sa rýchlo prestal zlosťiť a ježiť, pretože radšej byť maliarovým štetcom čo aj bez mena, ako skončiť dakde v smetiach!

Ale myslíte si, že vydržal byť dlho dobrý? Ani nápad! Onedlho začal znovu vymýšľať.

A pritom sa ten štetec nemal u maliara až tak zle! Videl toho vo svojom živote toľko pekného, že by mu mohol každý závidieť!

Zelenú líuku s bielymi lampiónmi púpav, zlaté slniečko, lavičky v parku, slnečnice, papierové loďky i veľké plachetnice, vtáky, balóny a vzducholode, leva, dúhu... To všetko na obrazoch maliara Nicholasa.

Po krátkom čase si štetec povedal:

„Aký je ten maliarisko sebecký! Vôbec neberie na mňa ohľady! Maľuje si žltou farbou, a ja mám pritom strašnú chuť na belasú!“

Ten štetec bol, ako hneď uvidíte, náramne maškrtný! Najradšej by bol maľoval samé zmrzliny a šľahačkové poháre a zátišia s ovocím a zákuskami! To preto, aby si mohol poriadne zamaškrtiť!

„Ale čo!“ rozhodol sa napokon. „Nebudem ja čakať, kedy ma maliar ponúkne. Ponúknem sa sám!“

Najprv oblizol trochu belasej a cítil sa hneď ako v siedmom belasom nebi. Potom sa pustil do červenej, ale to páliło! Akoby zjedol železničný vagón štipľavej papriky! Tak radšej zlízal poriadny kus hnedej farby. Mmmňamm! Chutila ako sladká čokoláda. Potom dostal chuť na bielu. A dobre urobil. Chutila ako čerstvá šľahačka. Po šľahačke sa mu zažiadalo ovocie, a tak zlízal všetku oranžovú farbu, sladkú ako zrelé hrušky. Hneď nato skúsil žltú, brr! Bola kyslá ako citrón.

Štetec len lízal a lízal a maliar iba zízal a zízal. Čím viac štetec lízal, tým viac maliar zízal!

Napokon maliar Niky povedal:

„Koniec lízania a zízania, ide sa pracovať!“

Pripravil si stojan, maliarske plátno, do ľavej ruky vzal paletu, do pravej štetec — a pustil sa do maľovania.

Urobil prvý ťah — Áááááááááááách!

Namiesto žltého slniečka sa na plátno zjavilo slnko zelené.

Urobil druhý ťah — Ááááááááách! Ááááááách!

Namiesto plavého koníka sa na plátno objavil červený kôň.

Urobil tretí ťah — Ach! Ach! Ach! Ach! Ach!

Namiesto bieleho králiku bol na plátno fialový králik s modrými ušami, žltým chvostom a s ružovooranžovým kockovaným klobúkom na hlave!

„To všetko ten štetec!“ zhrozil sa maliar. „Vylíže všetky farby bez poriadku, a potom maľuje piate cez deviate.“

Keby len to! Chuligán-štetec maľoval aj šieste cez desiate, ôsme cez pätnáste, ba dokonca aj deviate cez dvadsiateštvrté!

„A som stratený!“ bedákal maliar Nicholas. „Koho budú zaujímať moje nepodarené obrazy?“

Lenže v tomto sa maliar mýlil. Nebol stratený, ale naopak — stal sa slávnym!

„To je ten génius, čo objavil nový štýl!“ šepkali si ľudia. „Je nesmierne originálny a odvážny! Je to ten najmodernejší umelec našich čias!“ dodávali iní. „Jeho význam je nesmierny! Docenia ho až budúce storočia!“ vyhlasovali ďalší.

Chýr o maliarovi obletel celý svet. Dopočula sa o ňom aj slávna herečka Nicollina, skráteným menom Nico. A hneď sa rozhodla, že ju musí maliar Nicholas, skrátené Niky, maľovať, čiže ako hovoria vzdelaní ľudia — portrétovať.

„Ako si želáte namaľovať, krásna Nico, spredu alebo z boku?“ spýtal sa jej maliar.

„Hihi!“ zachichotala sa herečka. „Spredu, aby vynikli moje nádherné veľké oči! Počkajte! Alebo z boku, aby bolo vidieť môj pôvabne vyhrnutý noštek! No veď uvidíme! Len už maľujte, geniálny Niky!“

Maľoval maliar Nicholas, maľoval pre istotu raz spredu a raz z boku. A sám sa nestačil čudovať, čo sa to na plátno zjavuje!

Namaľovaná dáma mala jedno oko zelené, druhé modré, krk žltý, vlasy zelené a ten pekný malý noštek oranžový!

„Juj!“ zľakol sa maliar. „Tá hviezda mi určite otrieska obraz o hlavu, až uvidím všetky hviezdy!“

Ale herečka Nico bola navýsosť spokojná.

„Ó!“ zvolala nadšene. „Ste naozajstný génius, priateľ Niky! Hneď použijem vaše farby pri najbližšej filmovačke!“

A odvtedy môžete vidieť herečky i ostatné dámy pomaľované podľa herečky Nico.

A to všetko spôsobil štetec, ktorý lízal farby!

Zlatý slávik

PAVEL SIMAN

DNES o 18.00 hod. sa v jedálni pionierskeho tábora uskutoční súťaž o Zlatého Slávika.

Prečítali sme si plagát a Paľo povedal:

„Súťaž síce bude, ale v čom sa bude súťažiť, nevedno.“

„Asi nepozeráš televíziu,“ povedal Rastó. „Keby si pozeral, vedel by si, že sa bude súťažiť v speve. Kto bude spievať najlepšie a najkrajšie, ten bude Zlatý slávik.“

Milan Myčko povedal:

„Vôbec neviem, prečo sa tá súťaž volá Zlatý slávik. Ved keď je niekto zlatý, nemôže byť živý, a keď je niekto neživý, nemôže spievať.“

„Nemudrujte tolko! Musíme sa poradiť, kto bude spievať za náš oddiel. Ja by som navrhol Jura, ten vie spievať najkrajšie,“ povedal Vlado.

Ja som sa bránil:

„To nie je pravda, ja nemám hudobný sluch!“

Nikto mi neveril a všetci vraveli, že spievať musím.

„Dobre, ale vy sa budete hanbiť. Vy ste ma vybrali, aj keď vôbec nemám hudobný sluch,“ dodal som.

„Načo ti je hudobný sluch, keď ideš spievať? Keby si išiel počúvať hudbu, nepoviem, ale keď ideš spievať, potrebuješ spevácky hlas, nie sluch,“ tvrdil Vlado.

Chcel som ešte povedať, že nemám ani spevácky hlas, ale nikto ma nepočúval.

Vlado ešte zdôraznil:

„Neboj sa. Ty máš dobrý hlas a my máme dobrý spevácky sluch. Budeme ti tlieškať.“

Potom sme sa išli hrať a na Zlatého slávika sme zabudli.

Blížil sa večer a ja som si chcel zlomiť alebo aspoň vytknúť nohu, lebo som nechcel ísť súťažiť. Ja naozaj neviem spievať.

Večer sa zišiel celý tábor v jedálni a začala sa súťaž. Najskôr spievali najmenšie iskry a po nich tretiaci. Keď sa niekto pomýlil alebo zabudol slová, všetci sme sa smiali.

„A teraz nám zaspieva slávik zo šiesteho oddielu,“ povedal vedúci súťaže.

Šiesty oddiel sme my, ale ja nie som slávik. Vlado na mňa žmurkol a ja som šiel. Prišiel som k mikrofónu, uklonil som sa a začal spievať. Najskôr som spieval pesničku „Je jaká je“, ale keď mi začal preskakovať hlas, zaspieval som „Pec nám spadla“.

Celá jedáleň sa smiala a smial sa aj celý náš oddiel s vedúcim. Začal som sa červenáť a zabudol som sa aj ukloniť, keď som skončil. Všetci sa smiali, niekto aj tlieškal, ale ja som sa strašne hanbil. Potom som si všimol, že nikto z nášho oddielu sa za mňa nehanbí. Všetci ma poklepávali po pleci a usmievali sa.

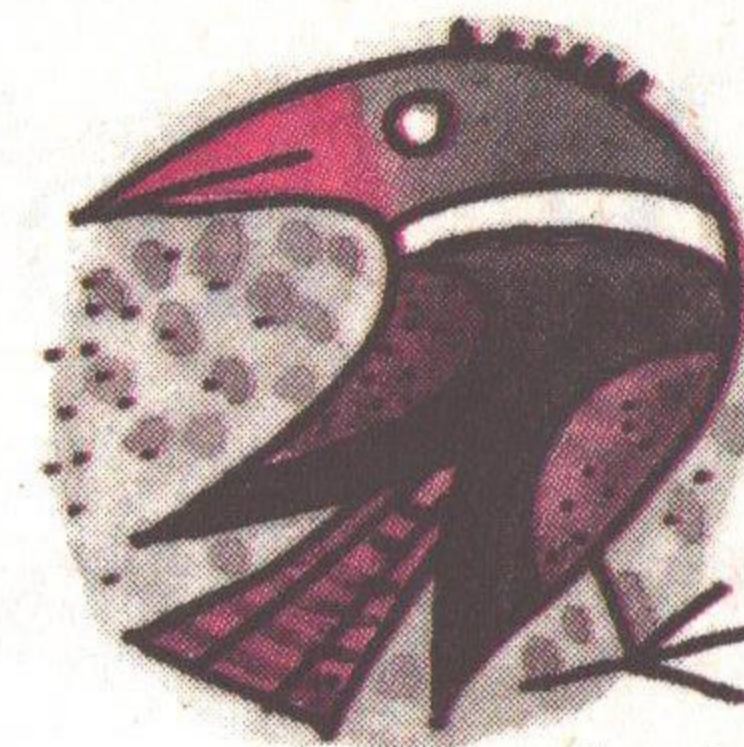
Vlado povedal:

„Bolo to dobré, máš spevácky hlas.“

Ale ja som mu neveril, on to povedal len preto, aby som sa už nehanbil a aby ma utešil.

Teraz už viem, že človek sa najviac hanbí za seba, a nie za druhých. Ale aspoň Vlado sa mohol za mňa hanbiť, veď je kamarát. Keby sa to stalo jemu, ja by som sa za neho hanbil určite, lebo ja sa viem hanbiť aj za iných.

Pátranie

MÁRIA BASLÍKOVÁ

Vtáci, žiaci! Pozor! (A ostatní nie?)

VYHLASUJEM CELOŠTÁTNE PÁTRANIE!

Stratili sa: vták a žiak.

Popis vtáka:

**Zobák-kosák,
golier čierrno-biely,
vyšívaný,
tmavomodrrrý frrrak
a krrrásny hlas.**

**Na ten hlas už naleteli
štyrrri vrrrany.**

Ďalšie hlás!

Popis žiaka:

**Nos — a na ňom zopár zlatých mincí,
(skvelý nos — pri chôdzi cinká, rinčí),
v cukrárni si za dve kúpil iba plnku,
ostatné vraj v zime vráti Slnku.**

**Obuté má jedenástky značky Plutvy.
Hľadá ho už IV. A aj V. B.**

Plus vy.

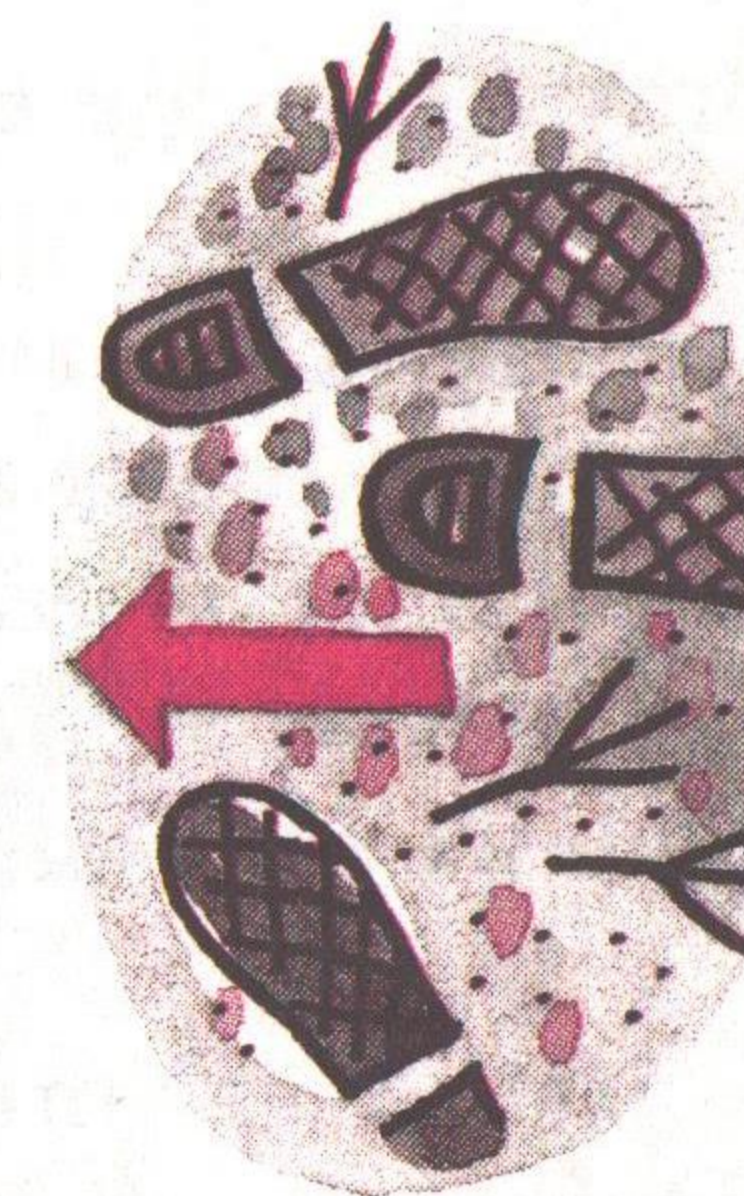
Každý každej stopy sa chop!

Ešte prezývky, priezviská a mená:

**Pavel Baslík-Plutva,
Korislav Škrrriekaj-Hop.
Zo Starej Turej — sokol:
Korislav Hop stopol
v Topoleckej — topol,
vo Viničnom — vinič...**

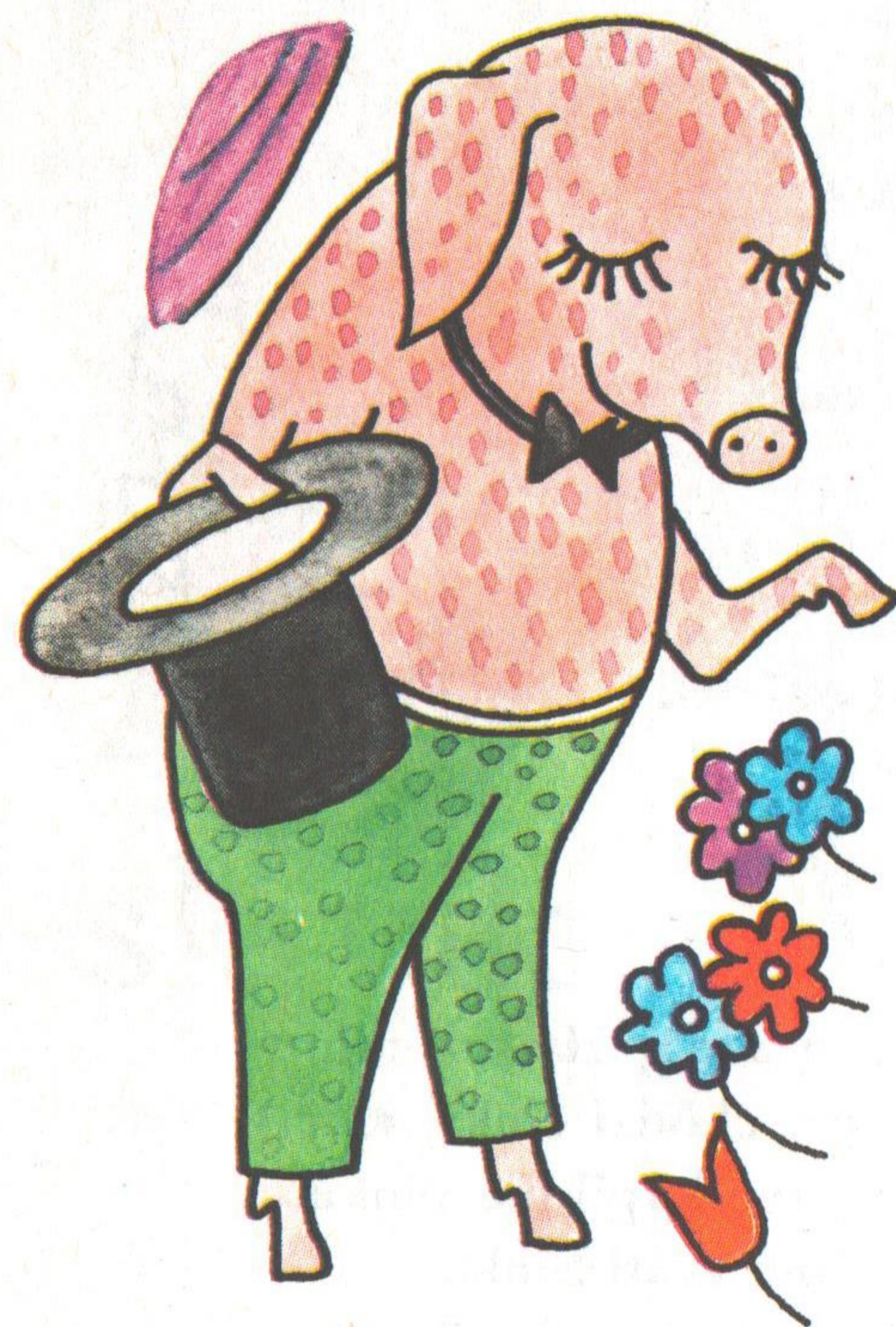
**To sú zatiaľ stopy tri.
O Plutvovi-Baslíkovi?
My — nič. Vy — nič.**

**Všetky ďalšie stopy
hláste do Nitry.**

V komore oral, v izbe sial

ŠTEFAN MORAVČÍK

Gaga—galgan

Idú husi,
gágajú si,
ide večer,
spať sa musí.

Kázala mi mať
husiam chleba dať,
a ja husi poza uši,
aby išli spať.

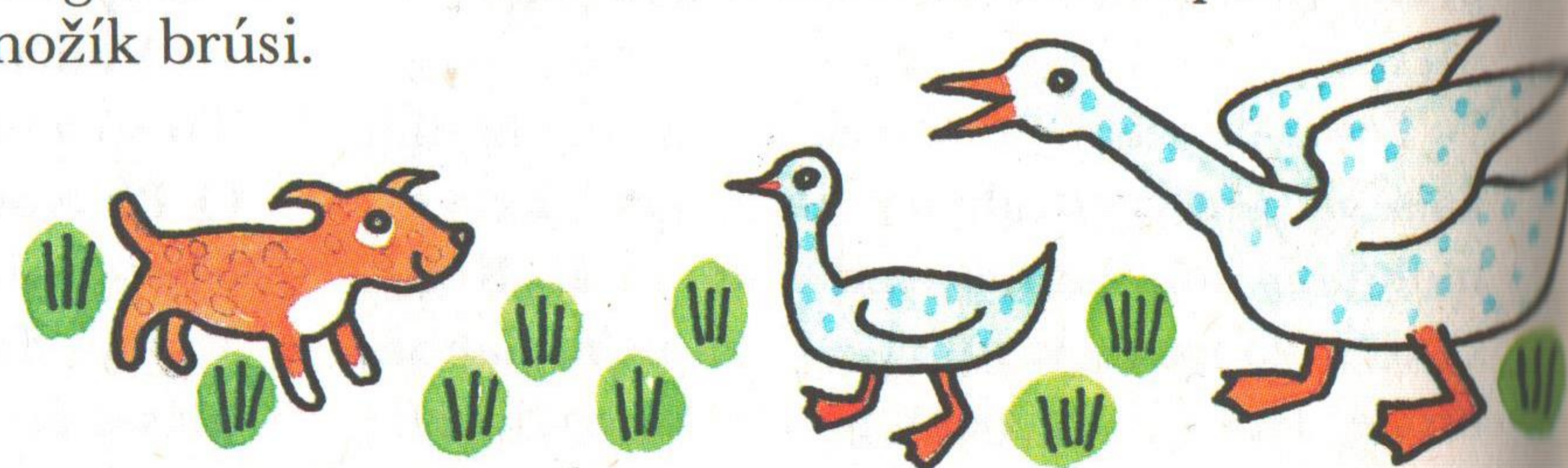
Ale husi ani počuť,
chceli sa vám
do mňa obuť!
Či som dáka papuča?
Poriadku ich priúčam.

Na náhluchách

Brav bravúrne spieva.
Bravó!
Ukláňa sa vpravo-vľavo.
Priam to mastí uši panej,
jeho panej — ošípanej.
Od radosti vrtí chvostom:
„Quido, toto zahráš hostom!“

Kohút zvolal pre zmenu:
„Dubu, pňu či polenu?“

A gunár si
nožík brúsi.

Čakám ťa vonku!

Čakám Ťavonku,
Ťavonka nechodí.
Vari ju nezožral krokodíl,
keď neprišla načas!

Krokodíl?
Ale kdeže!
Našla si listy svieže.
Nevie sa ich napásť.

Pobehaj—poplávaj

Pobehaj si raz povedal:
„Dost som sa ja už nabehal,
odteraz žijem ako kráľ!“

V komore oral,
v izbe sial,
pod pecou mlátil,
v peci vial.

Na poli driemal,
pecivál,
v potoku drichmal,
prúd ho vzal.
Z pobehaja bol poplávaj...

Maxibôb

Nik veru nevie, čo ja:
Liliputáni,
tí veru ani
chvíľočku nepostoja,
stále sa v poli roja.

Hop, hop, hop,
sejú bôb,
také struky
ako ruky,
hop, hop, hop!

Hop, hop, hop,
rastie bôb,
také lístky
ako misky,
hop, hop, hop!

Hop, hop, hop,
puká bôb,
to sú šupy,
cupi-lupi,
hop, hop, hop!

Liliputáni
pozaliezaní
jajkajú, mamka moja!
Bôbu sa strašne boja.

Trdlo, drevo, nemehlo

Z povahy povaly vyplýva,
že sa tam výborne ukrýva,
povaľuje
a pomaly objavuje
zabudnutý starý svet:
trdlo, drevo, nemehlo...
Nestúp na to ohreblo!

Trdlo, drevo, nemehlo!
Zabudol si, maličký?
„Vidím všetky hviezdičky!“

Fíha, to je hvezdáreň!
Stačí stúpiť troška len
na hrable či ohreblo.
Trdlo, drevo, nemehlo...“

Ďateľ

Ťuk-ťuk ťuká priateľ Ďateľ
sťa na stroji spisovateľ.

Vyťukáva čerstvé správy:
Prišla jar, tak bez obavy
zložte teplé čiapky z hlavy!

Ťuk-ťuk priateľ Ďateľ ťuká,
už vie o tom les i lúka.

Divé husi

Vymysleli divé husi
lietajúce autobusy.
Kto sa chce zviezť,
nech to skúsi.

Odvezú ťa na krídlach,
no nesmieš mať z výšky strach.

Klobúk

Čo to za žeravý oblúk,
že nehreje ako pec?
To si slnko dáva klobúk,
keď zapadá za kopec.

Dúha

Na oblohe svieti skvost:
päťfarebný veľký most.
Slnko s dažďom viaže stuha
rozprávková stuha — dúha.

Tri studničky

ANTON MAREC

Kedysi dávno bola pri horárni pod Kriváňom len jedna studnička. Dnes sú tam tri.

Ovdovel horár Kohút. Dvojo malých dievčat a celé gazdovstvo mu ostalo na krku. Čo mal neborák robiť?

Oženil sa.

Ale viete, kde čert nemôže, pošle ženu. Aj do horárne pod Kriváňom prišla jedna taká — horšia od rohatého. Nič jej nebolo po vôli. Ani bývanie, ani muž, no a tie dve dievčatká

nemohla ani vidieť. Jeť im nedávala, nevyprala im, neučesala ich... Ale robotu pre ne nikdy nezabudla vymyslieť. Ráno museli obriaďiť statok, potom pomáhať v kuchyni, popoludní ich macocha vyhnala nakosiť trávy, v podvečer zasa statok z paše prihnať a napojiť.

Raz tiež tak skríkla:

„Zuza, a či si už doniesla vody pre statok?“

Úbohé dievčatko bez slova schytilo putňu a rozbehlo sa k studničke na kraji lesa. Nabralo vody, vyložilo si putňu na plecيا, a vtedy zbadalo v húštine srnčeka! Pozeral na dievčatko takými smutnými očami, že hneď pochopilo — srnček potrebuje pomoc!

Zložilo putňu, pribehlo k nemu a zbadalo ranu na jeho nôžke. Vymylo ju, priložilo na ňu skorocel, previazalo tenkým povrieslom z trávy a povedalo:

„Počkaj, srnček, napojím ťa!“

Medzitým macocha zašla do maštale. Uvidela, že statok je ešte vždy smädný. Skríkla na druhé dievčatko:

„Mara, utekaj sa pozrieť, kde trčí tá tvoja nepodarená sestra!“

Marienka bežala k studničke. Tam našla Zuzku, ako napája srnčeka.

„Počkaj, sestrička!“ zavolala. „Nazbieram mu za hrst malín!“

Zašla k malinčiu a oberala šťavnaté plody. Načisto zabudla, po čo ju macocha poslala k studničke. Krmila zraneného srnčeka, hladila ho a prihovárala sa mu tými najkrajšími slovami. Jej sestrička zasa usilovne vymieňala lístky skorocelu na zranenej nôžke.

Macocha na priedomí netrpezlivo vyzerala dievčatá. Ale tie sa neukazovali. Zrazu do nej vstúpila taká zlosť, že vykrikla hroznú kliatbu:

„Bodaj ste sa prepadli tam, kde ste, dievčiská nepodarené!“

V tej chvíli sa kliatba splnila. Sestričky zmizli, srnček odbehol...

Len dve studničky pribudli neďaleko húštiny.

Perlí sa v nich voda taká číra, že nenájdete podobnej pod celými Tatrami.

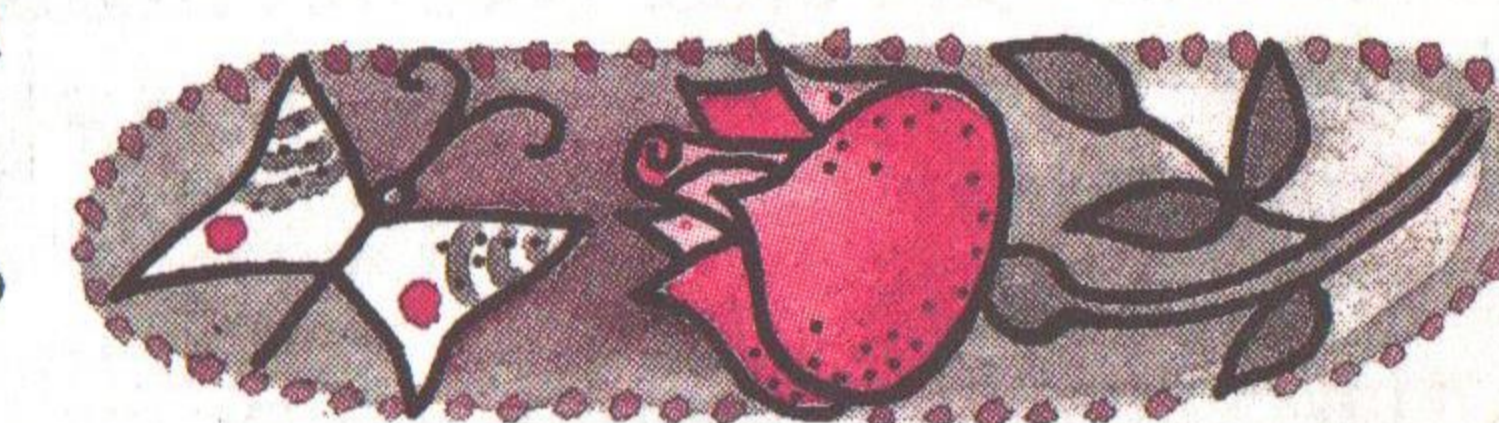
Tá voda, to sú slzy nešťastných sestričiek, ktoré kedysi dávno prekliala macocha.

Malý záhradník

Rastie mi lístoček, vyrastie mi,
už sa mi zelená.

Semienko puklo v tmavej zemi,
posiela pozdrav rozjasnený,
chce vedieť, ako sa mám,
akože sa mám.

Dobre! A ty, keď budeš chcieť,
voňavá fiala,
zaspievaj so mnou: Slnko, svieť!
Zem, ty živ všetkých, celý svet!
Aby sme rástli, ty i ja,
kvetok i ja.

Kam vonia ruža

Kam vonia ruža? Do dialky.
Kam cengá zvonček? Do dialky!
Kdeže tá veľká dialka je?

Tu i tam, celkom vpredu.
Do dialky z dialky stále vedú
neviditeľné koľaje.

Ich vlak má dušu motýliu.
Kedy tu bude? O chvíľu!
A povedz mi, čo chvíľa je?

To, keď sa „hneď“ a „potom“
pretne,
vždy, keď sa motýľ s kvetom
stretne,
a keď sa mama usmeje.

Prel. LUBICA KEPŠTOVÁ

ŠKOLA PO ŠKOLE

(Z poslednej lavice
našepkáva DANIEL HEVIER)

Čítanie pod lavicou

Taká trieda — to je ako autobus. Sú v nej sedadlá pre cestujúcich — školské lavice. Vpredu je miesto pre vodiča čiže učiteľa. Aj obľoky sú tam, hoci sa počas jazdy nikto nesmie nimi pozeráť von. Autobus má miesta na státie aj na sedenie — a v triede sú len na sedenie. A nemusíte mať ani miestenku, miesto sa vám vždy ujde. Niektorí fiškusi prichádzajú do triedy náročky neskoro s nádejou, že ich miesto bude obsadené. Nebude, holúbkova, nebude!

Trieda, to je autobus, ktorý vychádza zo zastávky 1. september. Odchod je presne prvého septembra. A ako sa volá konečná zastávka? Predsa prázdniny! Môžeme sa pre istotu pozrieť do Cestovného poriadku školy;

CESTOVNÝ PORIADOK*

Linka: školská. Smer: prázdniny. Počet miest na sedenie: 32. Počas jazdy hovoriť s vodičom o ničom zakázané!
zastávka čas

SEPTEMBER 1. september
VIANOCE koniec decembra
POLROČNÉ VYSVEDČENIE ... február
ZIMNÉ PRAZDNINY cez zimu, len krátko!
NOVÉ UČIVO kedykoľvek
Upozornenie: Prípoj na zastávku SKÚŠANIE!
VYSVEDČENIE 30. jún
PRAZDNINY Júl, august

Vysvetlivky:

* Zákaz robiť z cestovného poriadku cestovný neporiadok.

Keď nás už prinútili trmáčať sa osem rokov v autobuse značky trieda, vezmeme si doň niečo na čítanie, aby nám rýchlejšie ubehla cesta. Dali nám síce nejaké knižky, ale tie nevyzerajú, že by sa nimi dala krátiť dlhá chvíľa. Aj názvy majú také nezábavné: Matematika, Slovenský jazyk. Nie, to nie je najvhodnejšie čítanie na dlhú cestu. Preto si kúpte v najbližšej PNS (Poškoláckej nezbedníckej službe) náš Magazín pod lavicu.

Vychádza, prichádza a vchádza: raz za mesiac, čiže je to mesačník! (Týždenník je ten, čo musí utierať tabuľu.) Určený je pre všetkých pasažierov do stanice Prázdniny. Odporúča sa čítať pod lavicou, ináč hrozí možnosť zhabania!

Magazín pod lavicu je plný zaujímavostí. Hneď na prvej strane je jedna zaujímavá správička:

Rodičovské zhrozenie

(Od nášho spravodajcu D. H.)

Lakajú sa
tatkovia a mamky.
Vraj rodičom
majú dávať známky.

Dostali strach
strýcovia a tetky:
„Čo ak sa nám
ujdu päťky?“

Smejú sa im
poškoláci-žiaci:
„Prepadnete,
milí dospeláci!“

V pravidelnej rubrike Exkurzia po školských laviciach predstavujeme v dnešnom čísle lavicu Teofila Hlavicu. Foto: Oto Motto.

Tu sedel kovboj Drsný Bill,
(inakšie : štvrťák Teofil) z
čo domňa no žom strašne ri!
Z nešťastnej LÁSKI
spravil mi v rázky.
Nakreslil stopät ♥♥♥ → Srdiečok
Robyl to celí šk. (= školský) rok.
Až keď sa odmiňoval odmyloval
ten hrozný ~~nožík~~ ~~škova!~~ ^{ch}

V dnešnom Magazíne pod lavicu uverejňujeme aj reklamu. Dnes je to reklama na kal-ku-lač-ku.

Kalkulačka značky Hračka —
to je niečo pre prváčka.*

Sama ráta, sama delí,
to ste ešte nevideli!

Je v tom iba jeden háčik:
musíš vedieť, kde čo stlačiť

* pre druháčka, tretiačka, atď.

A teraz nasleduje Kriminologické spravodajstvo.

V školskej jedálni sa obyčajne jedáva. V jednej školskej jedálni sa však stalo toto: Žiak Teofil, zvaný aj Drsný Bill, niesol

k okienku tanier plný nezjedenej polievky. Už-úž chcel odložiť lyžicu, keď sa mu lyžica vytrhla z ruky a podho naňho!

Teofil uháňa, lyžica ho naháňa!

Obehli jedáleň zo tri razy dokola a potom slalom medzi stoly. Teofil už ďalej nevládal. Zastal a dychčal ako starý rušeň. Lyžica ho klopla po hlave:

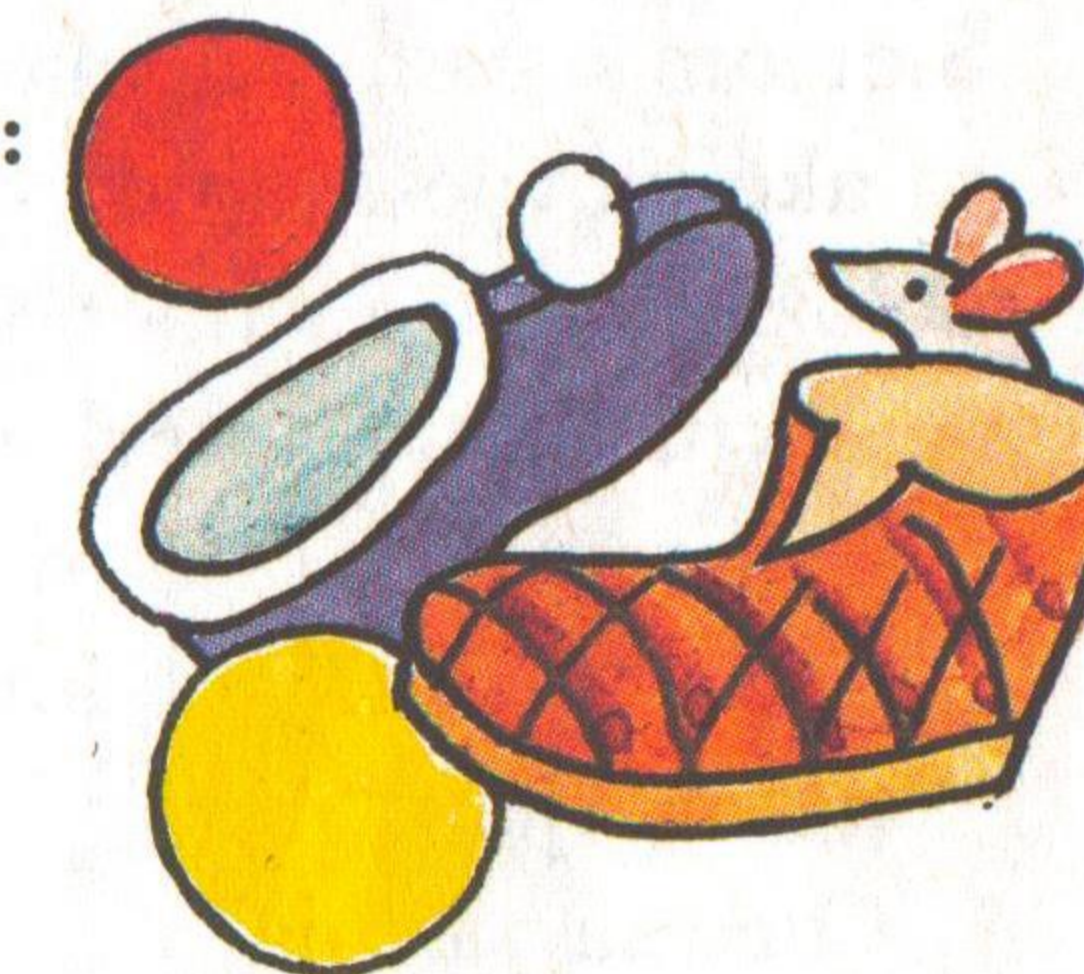
„Budeš jesť? Budeš jesť!“

Čo mal Teofil robiť. Vzal si tanier polievky a bleskovo ju zjedol. Verte či neverte, pri tej naháňačke celkom vyhladol.

Každé poriadne noviny majú na poslednej strane Športové okienko. To naše okienko je rozbité (chalani hrali futbal), ale aj tak sa cezeň dá prečítať najnovšia futbalová správa z prvej papučovej ligy.

Papučový futbal

Lahko ťa ho naučím:
bosý a či v papuči,
kop tú loptu,
kop tú loptu,
nech je gól!

Nebol? Bol?

Góóóóóóóóóóóóóóóó!

Ojojjoj, nie tak nahlas! Celkom ste sa pozabudli, milí podlavicoví čitatelia! Zrevali ste, akoby ste neboli v autobuse — triede, ale na futbalštadióne! Už si to všimol aj vodič-učiteľ. Nevenuje sa riadeniu a prichádza priamo k vám. To sa dalo čakať. Naučeným pohybom siaha pod lavicu a loví spod nej najnovšie číslo nášho magazínu. A už si ho aj víťazoslávne odnáša na svoje miesto vpredu. Ale čo to? Sadá si, nenápadne strká magazín pod triednu knihu a — číta! Vážení cestujúci čiže žiaci! Najbližších dvadsať minút máte v suchu. Juchúú!

Pozdravuje vás Hevi,
poškolník zo Školy po škole

Jazva

PETER HOLKA

Najväčšou nespravodlivosťou na svete je, že môj kamarát Berco má troch bratov, a ja ani jedného. Dlho som bol o tom presvedčený. Až mi raz Berco povedal:

„Tvoja mama čaká dieťa.“

Omráčilo ma to. Ako je možné, že Berco to vie, a ja nie? Ale aj tak som sa potešil. Budem mať brata! Rozmýšľal som o tom a tešil sa, že najväčšia nespravodlivosť na svete sa skončí. Začal som si pozornejšie všímať mamu. A naozaj: jej pohyby akosi zvláčneli, bola okrúhlejšia, zamyslenejšia a keď sedela, dlane si zakaždým zložila na brucho. Zmenila sa. S otcom si ustavične niečo šepkali, dohovárali sa ako najväčší tajnostkári. Napokon mi otec položil dľaň na rameno a riekol:

„Synak, budeš mať sestričku alebo brata.“

„Viem,“ mykol som plecóm.

„Ako to vieš?“ čudovala sa mama.

„Tak, viem.“

Otec sa zasmial.

„Konečne budem mať brata!“ povedal som.

Ale mýlil som sa. Otec mi po čase priniesol z nemocnice sestru, a ešte k tomu strašne malú. Nevedela vôbec nič, iba revať. Ba sama seba škriabala po tvári. Nedalo sa s ňou o ničom rozprávať. Zato Bercov brat Bandy chodil už do šiestej triedy! My len do štvrtej. Druhý kamarátov brat Boris bol tretiak, iba Bohuš bol malý šracko a Berco mu chodil každý večer k Revúckym po mlieko. Odkedy som mal sestru, chodil som s kanvičkou k Revúckym aj ja.

Radi sme prichádzali po mlieko skôr, než sme mali. Zašli sme do maštale a pozerali sa,

ako teta Revúcka došla. Sedela na drevenej trojnožke, čelo si opierala o vyduté kravské brucho a dľaňami stískala a poťahovala struky vemená. Do hrotka cvrkalo mlieko. Asi takto: cvrk-cvrk, cvrk-cvrk, cvrk-cvrk... znelo to ako nejaká cvrkavá pesnička. A čo všetko v maštali bolo! Množstvo pavučín, puzdrá na osličky, reťaze, vidly, otlčená petrolejová lampa, no najmä — bol tam všetkými zabudnutý nôž. A na ňom nápis: SARAJEVO. Išiel som na ňom oči nechať. Aj Berco. No nikdy sme sa ho nedotkli. A deň po dni sme ho vidali, ležal neprestajne na tom istom mieste, nikto ho nepoužíval, akoby bol zbytočný. Veľmi nás lákal. Zaručene by sme sa ho dotkli, zaručene by sme vyskúšali, ako pasuje do dlane, ako by sa s ním rezalo i vyrezávalo, keby sa v maštali ustavične

netmolil starý Revúcky. Nespúšťal z nás oči. Bol to čudák, ktorý zrejme nikomu na svete nedôveroval. Možno ani sebe samému nie.

„Nie, aby ste niečo ukradli!“ prskal na nás. „Lebo to by vám neprešlo iba tak...“ vyhrážal sa.

„Čo by tu už ukradli?“ zakaždým sa opýtala Revúcka a došla ďalej.

„Ja takých galganov poznám!“ trval na svojom Revúcky.

„Nič dobré im z očí nekuká!“

Mlieko v hrotku docvrkalo, Revúcka ho precedila a naliala nám do kanvičiek. Cestou domov sme sa zakaždým vybrali okolo cintorína. A pri hornej bráne sme zastali.

„Dnes ty,“ povedal Berco.

Prikývol som. Vzápätí som vošiel medzi hroby a kráčal som v prítmí k dolnej bráne. Najhoršie to bolo v zime. Sneh mi vržďal pod nohami a ustavične sa mi marilo, že niekto kráča za mnou. Srdce mi prudko bilo, vyskokovalo mi až do hrdla, ale bežať som nemohol, aby si Berco nemyslel, že sa bojím. Takto som každý druhý deň podstupoval skúšku odvahy. Berco každý prvý deň. Vlastne večer.

Potom Berco prestal chodiť po mlieko. Možno malý Bohuš už čerstvé mlieko nepotreboval, možno mu nechutilo, možno mu stačilo to z obchodu. Nevieť. Berco o tom nikdy nerozprával, hoci sme si hovorili všetko, lebo sme boli kamaráti na život a na smrť. Ba Berco odmietol chodiť k Revúckym so mnou tak, ako som občas s ním chodieval ja, kým som ešte nemal sestru. Možno mal nejaké tajomstvo, a ja som nevedel aké.

Tak som chodieval sám. Sám som v maštali očami obchytkával puzdrá na osličky, starú petrolejovú lampu, no najmä sarajevo. Až dotedy, kým raz večer k nám neprišiel

starý Revúcky. Už som bol v posteli, už som zaspával, ale prebralo ma zvonenie. Spoznal som ho po hlase. Hrmotne sa pozdravil a vzápätí ma obvinil:

„Váš syn mi dnes ukradol z maštale nôž!“

Preľakol som sa a v hrdle mi narástla akási hrča, akoby som sám kráčal o polnoci po cintoríne. Ba bolo to ešte horšie. Radšej som

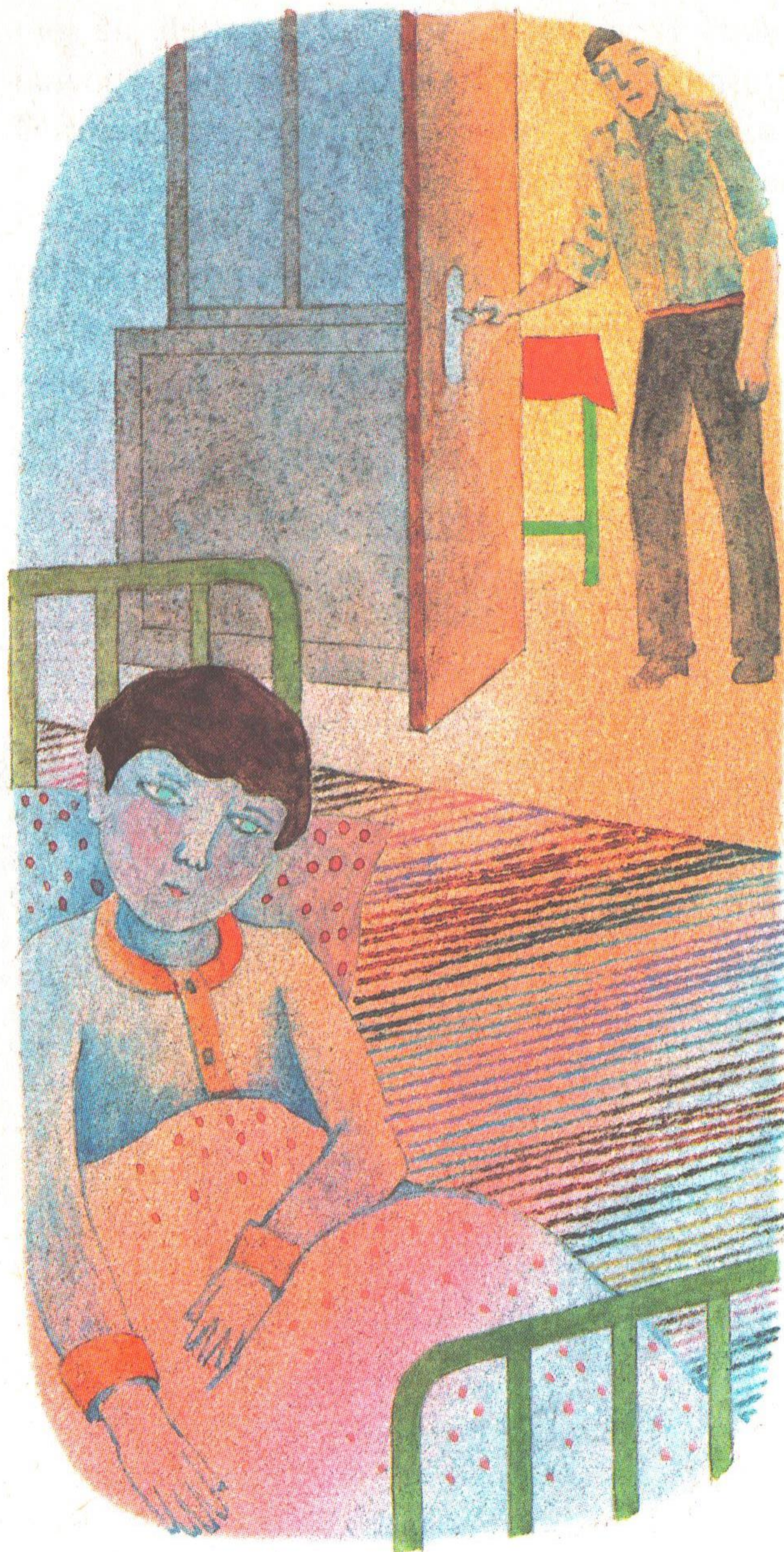
si hlavu vopchal pod paplón. Viac som nepočul ani slovo. No počul som, ako na izbe vrzli dvere, ako otec podišiel k mojej posteli a opýtal sa:

„Spíš?“

Mlčal som. La prestal som aj dýchať.

„Peter, spíš?“ skúsil ešte raz.

Chvíľu nado mnou postál, a keď nadobudol presvedčenie, že naozaj spím, vrátil sa k Revúckemu.

Vystrčil som hlavu spod paplóna, lebo som bol spotený, až mi kvapkalo z vlasov. Uši mi narástli ako starému slonovi. Počul by som aj padajúci vlas.

Revúcky sa vyhrážal, že ak ma otec nezbudí a ja sa nepriznám a nevrátim mu nožík, pôjde ráno do školy, aby riaditeľovi oznámil, že kradnem. Vyhrážal sa, že ma zatvoria do polepšovne, lebo som neporiadny galgan.

„Určite to bol váš syn,“ tvrdil Revúcky. „Videl som, ako lačne pásol po tom nožíku! A napokon, iný to byť ani nemohol, pretože už nikto k nám nechodí po mlieko iba on. Tak je to!“

Otec mlčal. Aj Revúcky mlčal. Začul som mamin plač. Aj mne sa chcelo plakať, ale nerozreval som sa ako malé decko.

„Pani, plakať vám nepomôže,“ ozval sa Revúcky. „Mali ste ho lepšie vychovávať.“

Vtedy sa opäť otvorili dvere na izbe a otec videl, že sedím na posteli a počúvam.

„Vstávaj!“ prikázal mi. „A poď so mnou.“

Zmúril som oči pod lampou, lebo otec ma postavil rovno pod ňu, ale aj tak som videl, že Revúcky sa na mňa pozerá ako na nejakú príšeru. S odporom i so záujmom, akoby ma naozaj videl prvý raz v živote.

„Ukradol si ten nožík?“ opýtal sa ma otec.

Mlčal som a pozeral si pod nohy.

„Kto mlčí, ten svedčí!“ víťazoslávne riekol Revúcky.

„Tak urobil si to?“ naliehal otec.

Mama sa opäť rozplakala.

Roztriasol som sa ako osika, keď som videl, že mi otec prezerá vrecká na nohaviciach. Ruky sa mu chveli, nemohol ich do nich vopchať. Zazdalo sa mi, že v tých chvíľach zo mňa spadla pyžama, že stojím pod lampou úplne nahý, že zo mňa zvliekajú aj kožu. Otec potriasol mojimi nohavicami, akoby ich chcel vyprášiť. Vtedy vypadol na dlážku nožík. Tupo buchol a ostal tam ležať. Bol som pokorený a ponížený až do špiku kostí. Vyhŕkli mi slzy. Revúcky, otec i mama sa rozmazali, tváre sa im akosi roztiekli.

Otec sa zohol a zdvihol nožík.

„Je to on?“ opýtal sa.

Revúcky naň chvíľu neveriacky vyvaloval oči, ba zobral si ho i do dlane. Napokon povedal:

„Nie. Tento je menší. Na mojom je nápis Sarajevo a toto je obyčajná rybička.“

Mama sa rozplakala po tretí raz. No tuším, že sa pritom aj usmievala. Otcovi trhalo kútikmi úst.

„Určite ho ukradol on!“ nedal sa Revúcky.

„Von!“ skríkol otec a ukázal na dvere.

„Ja to len tak nenechám!“ vyhrážal sa Revúcky.

Vzápätí za ním treskli dvere. Odvtedy som po mlieko nechodil ani ja.

Na druhý deň som v škole všetko rozpovedal Bercovi. Keď hovorím všetko, tak myslím naozaj všetko. Nemohli sme sa dočkať konca vyučovania. Ale dočkali sme sa. Zo školy sme zamierili na cintorín. Zo starej bütľavej vrby, kde sme mali tajnú skrýšu, som vybral sarajevo. Zašli sme k Váhu, pozerali sa na kalnú vodu, ktorá odnášala do mora posledné zvyšky zimy. Sarajevom som narezal vrbové prúťiky, aby sme si mohli uplietť korbáče. lebo sa blížili šibačky.

Keď sme mali prúťikov dosť, zahodil som nožík, ako som najsilnejšie vládal. Sarajevo sa posledný raz zaligotalo na slnku a čľuplo do vody. Na dne Váhu ho nikto nenájde. Utopilo sa a navždy zmizlo. Len mne sa občas v noci o ňom prisní. Akoby som sa sarajevom hlboko porezal, hoci mi žiadnu ranu nie je vidieť. Ani jazvu.

Veľká literárna súťaž

Milí slniečkári!

Často sa hovorí, že kniha je človeku tým, čím sú vtákom krídla. Od tohoto tichého spoločníka sa dozvieme, ako myslia a cítia deti na druhom konci zemegule, ako sa hrajú zvieratká, akí boli naši praprapraparodičia kedysi dávno, keď boli ešte deťmi. Keď máme knihy, akoby sme mali stroj času. Poprechádzame sa medzi pyramídami v starom Egypte, uháňame na koni po boku slávnych rytierov. A to nie je všetko. Každá knižka do nás vkladá po zrníčku pravdy, z ktorého zakaždým vyklíči múdrosť, láska a poznanie.

1. OTÁZKA:

Na stránkach Slniečka sa pravidelne stretávate s básňami, v ktorých náš známy slovenský básnik odklíňa tajomstvá ľudových rozprávok. Prezradíme vám o ňom, že napísal Knihu rozprávok. Nájdete v nej Zlatú muziku, Ludmilku, Mechúrika Koščúrika s kamarátmi a ďalšie. Ale nie sú to obyčajné rozprávky. Každá z nich je veršovaná, každá z nich je básňou. O básnikovi vám ešte prezradíme, že v decembri oslávil 60. narodeniny. My sme zvedaví na jeho meno.

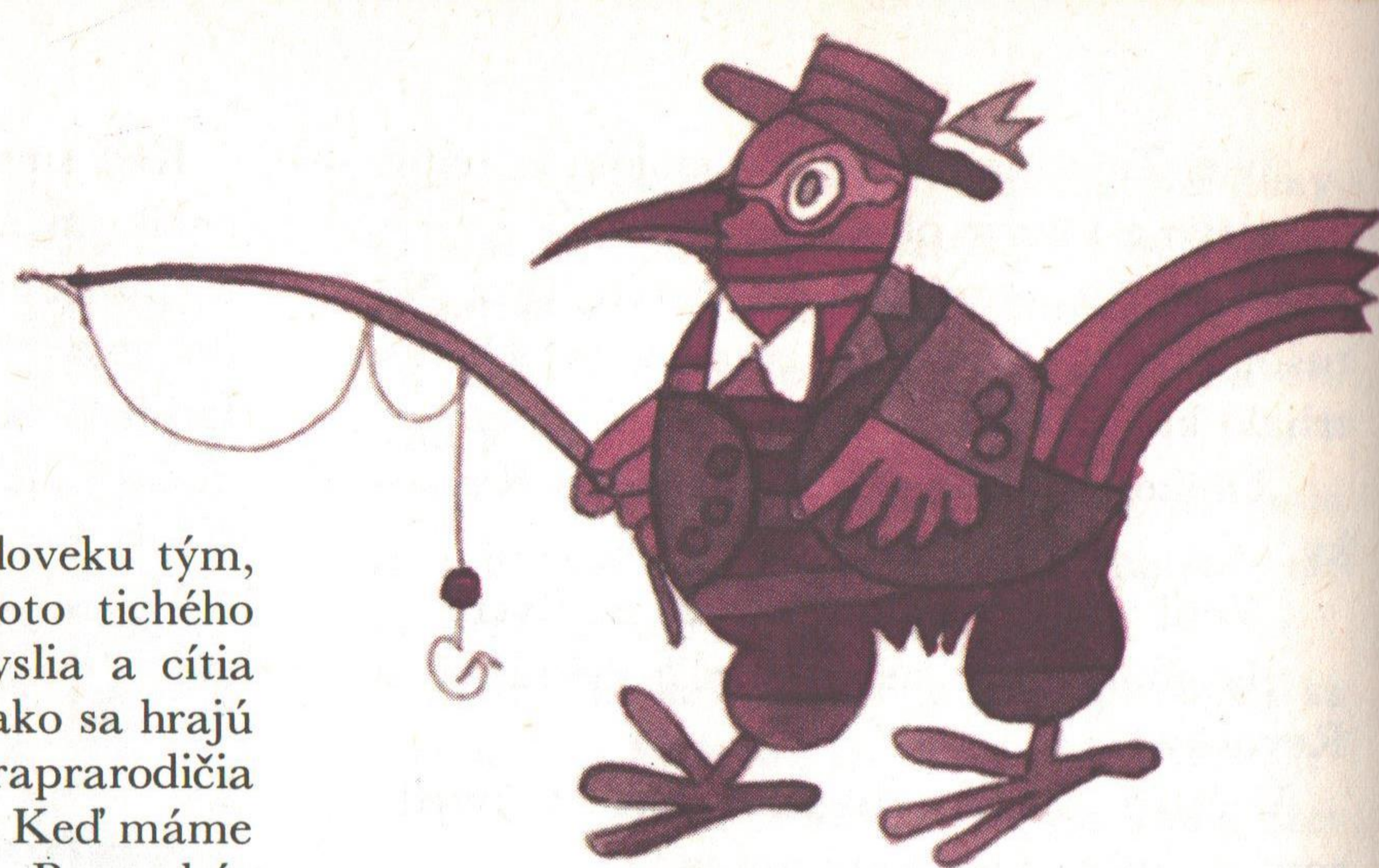
2. OTÁZKA:

Stará mať si sadla vždy k teplej peci na nízky stolček. Pred seba si položila opálku s ovčou vlnou. Dievčatku sa len nezreteľne marila v očiach. Skôr vedelo, ako videlo, že tvár má okružlenú bielym čepcom a ruky usilovne rozpletajú skrútené chlčky vlny... Dievčatko zaprosilo: „Stará mať, ako to bolo, keď ste boli malá?“

Ako sa volalo dievčatko a knižka rozprávok, z ktorej je úryvok? Kto ju napísal?

3. OTÁZKA:

Ján Navrátil je spisovateľ, ale asi neviete, že je aj obávaným morským vlkom. Vlastne, aby sme boli presní, riečnym vlkom morskej veľkosti. Len si pozrite názvy jeho knižiek

a hneď zistíte, že si nevymýšľame: Námorník na suchu, Plachetnica Nonsense, Kto vidí na dno, Cestovanie s orangutanom.

Vašou úlohou je vypátrať názov ďalšej „vodnej“ knižky, v ktorej vám spisovateľ predstavuje chlapca Marka a dunajských lodníkov.

4. OTÁZKA:

Iste sú vám známe knižky Márie Ďuríčkovej Biela kňažná, Zlatá brána, Zlatý hrach, Prešporský zvon, Dunajská kráľovná... A viete ešte, čo majú spoločné? Všetky ilustroval jeden a ten istý výtvarník, ktorý je zároveň aj autorom emblému nášho Slniečka. Napíšte nám jeho meno.

Do zrebovania o pekné knižné ceny zaradíme každého súťažiaceho, ktorý odpovie správne aspoň na dve otázky. Odpovede nám pošlite na korešpondenčných lístkoch do konca marca.

Správne odpovede z 5. čísla Slniečka: 1. Osmijanko a Osmidunčo. 2. Miroslav Válek. 3. Ružová Anička, Tri citróny, Cesta k slncu, Kmotra smrť a zázračný lekár, Zlatý kľúč, Mlynček, Kubove príhody, Lomidrevo alebo Valibuk, Zlatá podkova, zlaté pero, zlatý vlas. 4. Ludovít Fulla.

Knihu dostávajú títo výhercovia: žiaci 4. roč. ZŠ Veľké Bierovce; Vladka Hudecová z Detvy; Rastislav Ďurovec, Podrečany; Anna Holubová, Mlynčeky a Eva Kozempeľová z Dubnice nad Váhom.

Dodo

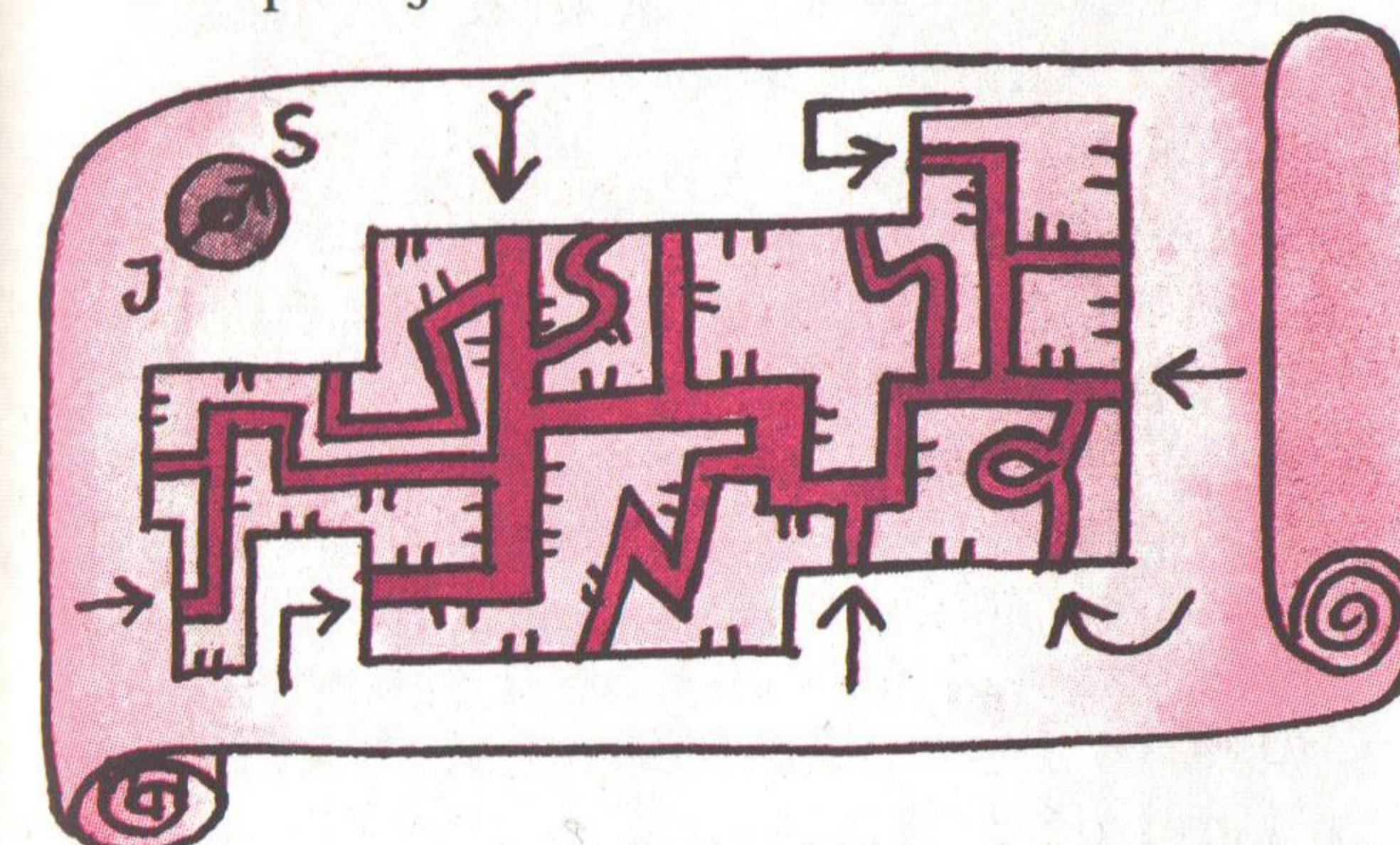

Kto poradí Pipinovi

Niečo sa mihlo vzduchom, ozvalo sa bác! a pod stromom stál Dodo Krátka Ponožka: „Čau!“ pozdravil Tomáša.

„To je čo za pozdrav?“ čudoval sa Tomáš. „Krátky,“ povedal Dodo. „O jedno písmeno kratší ako ahoj, a dokonca o päť písmen kratší ako dobrý deň. Musíš si zvykať, lebo u Pipina je všetko krátke.“

U Pipina je všetko krátke a s Dodom je to

všetko ľahké — stihol si uvedomiť Tomáš, ale nestihol sa už nič spýtať, pretože...

„Á, môj priateľ Krátka Ponožka,“ vítal Doda nejaký malý človek s korunou na hlave.

„Želám ti krátke deň, Pipin Krátky,“ odzdravil Dodo. „Ak dovoľíš, priviedol som svojho kamaráta Tomáša, aby si nám ukázal, čo nové sa ti podarilo v tvojom kráľovstve skratiť.“

„Pamätáš si na rieku, ktorá tiekla mojou kráľovskou záhradou? Pozri, aká bola kľukatá!“ ukazoval Pipin obraz.

A takáto je teraz.

Až teraz Dodo Tomášovi všetko vysvetlil. Keď sa Pipin stal kráľom, ľudia si hneď

Krátka Ponožka

PETER BERO

všimli, že akosi málo narástol a začali ho volať Pipin Krátky. Keď Krátky, tak Krátky, povedal si Pipin. Ale prečo len ja? A nariadil, že všetko v jeho kráľovstve musí byť krátke. Odvtedy všetci chodili iba v krátkych nohavičkách, nosili tričká s krátkymi rukávami, v kinách sa hrali iba krátke filmy, v školách sa skrátilo vyučovanie a žiaci dostávali len krátke domáce úlohy.

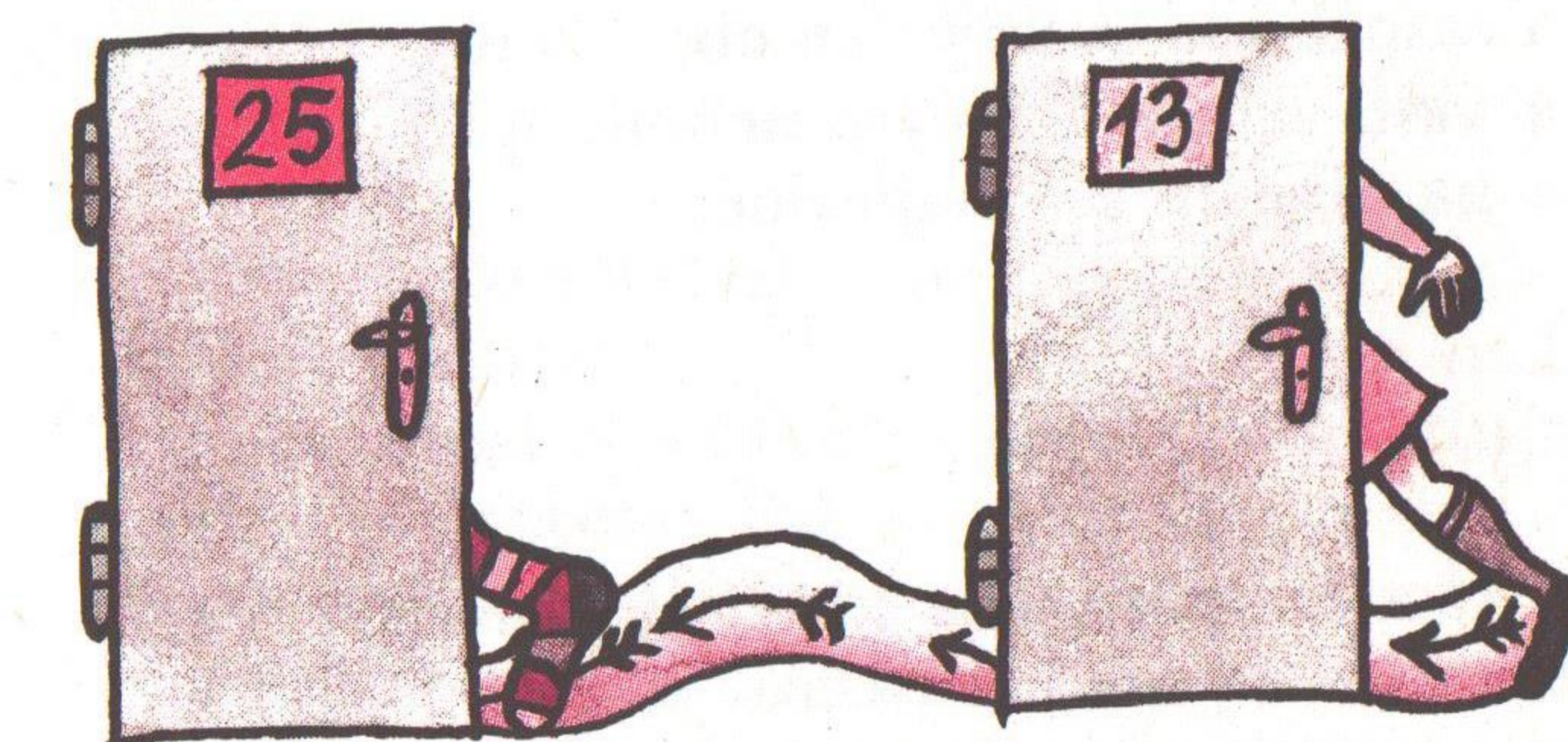
„A preto aj rieka teraz tečie najkratšou cestou, nie zákrutami,“ dodal kráľ Pipin Krátky. „Mám s tým veľa starostí. Každé ráno chodím zo svojho nočného zámku k rieke zaplávať si a odtiaľ priamo do kraľovacieho zámku, v ktorom celý deň kraľujem. A aby som dodržal svoj príkaz, musím chodiť najkratšou cestou. Lenže ktorá je to? Tu si ich skúšam kresliť, a raz neviem, ktorá je správna.“

Tomáš s Dodom Pipinovi Krátkemu pomohli. Vedeli by ste mu pomôcť aj vy, deti? Ak áno, nakreslite Pipinovi Krátkemu do jeho plánu čo najkratšiu cestu od východu z nočného zámku k rieke a odtiaľ do vchodu kraľovacieho zámku. Cestu aj odmerajte a napíšte, aká je dlhá.

Vaše plány čakáme v Slniečku (Bratislava 815 19, Suworovova 3).

Správne riešenie z 5. čísla Slniečka: Hamtam obehne svoju osadu 63x.

Knihu posielame týmto výhercom: Pavol Graňák, Bratislava; Oľga Rybaničová, Sereď; Michal Kečkés, Bratislava; Miloš Hudec, Liptovský Mikuláš a Jaroslava Panáková, Martin.

ILUSTRUJE ONDREJ ZIMKA

Prekabátený oborák

Bola raz jedna chudobná ženička, ktorá mala synáčika Janka. Veru, biedne sa živili na svete. Neraz-nedva nemali čo do úst položiť. Raz Janko povie:

„Mamka moja, nebudeme sa my tu takto trápiť. Idem ja svet skúsiť.“

Čože si mala biedna stvora počat? Poplakala si, nazbierala čo-to Jankovi do tanistry, pribalila kúsok chlebička s cibuľou, vypravila ho a šiel.

Ide, ide, dolami-horami kráča, a keď už nohami od hladu ledva prepletá, nazbiera si v hore jahôdok, napije sa pramenistej vody, lebo chlebič s cibuľou si šanuje na horšie časy — a hneď mu je ľahšie.

Stalo sa, že ho noc zastihla v puste hore, nuž ľahol si tak, ako bol, pod holé nebo. Práve zaspával, keď tu ti ho začne voľačo svrbieť. Opatrne si sadne a vidí, že na nohách má plno mušiek. Dlho nerozmýšľa a plesk! Ráta, ráta, narátal rovných štyridsať. Aj to pekne napísal na svoju tanistierku:

Len raz capil,
štyridsať zabil.

a zaspal. Ide okolo jeden obor, hotový oborák, a vidí, ako pod holým nebom spí mládenec a na tanistre má napísané:

Len raz capil,
štyridsať zabil.

Hneď si pomyslel: Mám ho zmárniť? Ved' ten musí byť mocnejší ako ja. Ale predsa ho nezabil, lebo sa najprv chcel prezvedieť, čo je zač.

Sklonil sa oborák k Jankovi, zobudí ho a spytuje sa:

„Počuj, je to pravda, čo máš na tanistre napísané?“

„Prečo by nebola?“ odpovie Janko.

„No, keď si ty taký mocný, pôjdeme spolu do sveta. Dvom nám bude lepšie.“

Aj šli. A keď už prešli hodný kus cesty, začnú im v bruchu hudci vyhrávať. Obzerajú sa, či nenájdu voľačo pod zub.

A vtom natrafia na čerešňu. Čerešní na nej jesto ako maku, ale vysoko-prevysoko, na samom vrchovci. Tu milý oborák chytí vrchovec a stiahne ho k sebe.

Janko nevelmi dočiahol na čerešne, zato oborák sa najedol do sýtosti. Keď už mal dosť, pustil vrchovec a Janko preletel ponad strom na druhú stranu. Oborák sa čuduje:

„Janko, a ty vieš aj lietať?“

„Ako by som nevedel!“ odpovie Janko.

„Ej, či dobre, že som ťa nezmárnil, keď si v tej hore spal. Naučíš lietať aj mňa,“ povie oborák a idú ďalej.

Dlho putovali ďalekým-širokým svetom, až prišli k jednému mestu, čo bolo celé čiernym súknom potiahnuté.

Spytujú sa, prečo je to tak.

„Hja, prečo!“ vzdychne si kráľovský sluha. „Za mestom býva drak so šiestimi hlavami, ktorému musia dať každý deň jednu dievčinu, inak by nám podpálil mesto. Z každého domu mu už dali dievčatá, a teraz je práve rad na kráľovej dcére, preto je mesto čiernym súknom zahalené. Ale kráľ aj to vyhlásil, že ak jeho dcéru voľakto oslobodí, dostane polovicu kráľovstva a s ním aj princezničku za ženu.“

Oborák len povie Jankovi:

„Poď, my tú kráľovničku oslobodíme.“

Janko pristal a tak šli k drakovi.

Došli za mesto, nad ktorým sa týčila vysoká skala, v tej skale bola jaskyňa a práve v tej jaskyni býval strašný drak. Len čo zaňuchal človečinu, vystrčil z jaskyne všetkých šesť hláv, z ktorých až tak oheň vybuchoval.

Janko nemeškal, vytiahol šabľu a skočil na

najväčšiu drakovu hlavu. Ale čože je taký človečik proti drakovi? Veru by ho bol drak prehltol ako mušku, nebyť oboráka. Ten sa rozohnal a jedným razom odťal drakovi všetkých šesť hláv. Janko friško vyskočí drakovi z papule a vraví:

„Ja som ho chcel zaživa doviest' ku kráľovi!“

„Horkýže! Tam by si ty veru bol ostal,

keď mu ja hlavy nepoobtinam,“ vraví oborák a obidvaja idú ku kráľovi.

Tu sa už veľká hostina strojí, len kráľ sa chytá za hlavu a nevie si rady, komu má dať svoju dcéru za ženu.

Najstarší a najmúdrejší kráľov radca má radu naporúdzi:

„Po večeri uložíme obidvoch mládencov spolu s kráľovničkou tak, že jeden bude na pravej strane postele, druhý na ľavej a ona v prostriedku. Ku ktorému bude ráno obrátená, to bude jej muž.“

Ako povedali, tak aj urobili. Malá kráľka hneď zaspala, ale Jankovi došlo na myseľ, že takáto krásavica aj tak jeho nikdy nebude. Ráno ho z paláca vyženú a preto si aspoň ešte raz s chuťou zahryzne z pagáčikov a cibule, čo mu mamička dala na cestu. Janko si zajedá pagáčik, ale oborák to zbadá a spytuje sa:

„Čo chrúmeš, Janko?“

„Cibuľu, čo mi dala mamka.“

„Daj aj mne.“

Janko vytiahol z tanistry najväčšiu cibuľu a dal ju oborákovi. Tak si obidvaja zajedali a malá kráľka spala. Janko pagáčik, oborák cibuľu. Keď všetko pojedli, tuho pospali.

Kráľovnička sa ráno zobudí a hneď zacíti, že oborák od cibule smrdí, tak sa obráti k Jankovi.

A práve vtedy vošiel kráľ, aby dodržal svoje kráľovské slovo. Vraví:

„Dcéra moja, už nech je tak, ako som povedal. Ku komu si obrátená, tomu budeš žena.“

Zobudí sa aj oborák a vidí to, čo sa už nijako neodstane. Kráľka je Jankova. Ale napodiv ani sa veľmi na Janka nehnevá, len mu vraví:

„Keď je už tak, aspoň ma nauč lietať!“

Čo mal Janko robiť?

Dal pozbierať všetko perie, čo včera našklbali z hydiny na kráľovskú hostinu, a oboráka celého tým perím oblepili. Či ten

vyzeral! Ani strašiak do maku. Potom s ním vyšiel na najvyššiu vežu kráľovského paláca a kázal mu, aby vyskočil. Keď už oborák letel, zakričal za ním:

„Nezabudni trepotať rukami, ako to robia vtáčence!“

Oborák trepotal rukami, kopal nohami, metal sa, hádzal, mykal, ale nič nepomáhalo. Spadol medzi skaly a viac ho nik nevidel.

Janko sa vrátil k svojej malej kráľke, ktorá sa k nemu šťastná túlila, lebo ju oslobodil z dračích pazúrov.

Čoskoro vystrojili chýrnu svadbu, na ktorej nechýbala ani Jankova mať. Tá sa od toľkého šťastia smiala i plakala, deti si objímala. Taká vám to bola svadba!

Rozprávku Slovákov žijúcich v Maďarsku
podáva MÁRIA ŠTEVKOVÁ

ILUSTROVALA VIERA BOMBOVÁ

NÁLEZ NA DRAPÍRE

JOZEF REPKO

SIEDMA ČASŤ

Stalo sa v predchádzajúcej kapitole:

Odvekí súper i ponúkli Tomášovi a Markovi „mierovú dohodu“. V Poddrapíre sa totiž objavil podozrivý návštevník — falošný archeológ, ktorý sa podozrivo zaujímal práve o dvojčatá. Aj lesník Halina si ho všimol na vrcholci Drapíra.

Boj v pevnosti

Muž v tmavom plášti spustil ruky a pritlačil si ich k trupu. Začal sa otáčať okolo vlastnej osi. Spočiatku iba na mieste, potom — neprestávajúc sa vrtieť — špirálovitými oblúkmi obchádzal jamu pod hrabom. Napokon zastal, opäť zdvihol ruky k oblohe ako dve antény a pobral sa dolu svahom Drapíra ráznym, rovnomerným krokom. Krokom v ý k o n n é h o s t r o - j a .

Ocko nevedel, čo má urobiť, ba ani čo si pomyslieť. Zarazene potriasal hlavou a chlácholil skučiaceho Azora.

Neskoro večer spozorovali dvojčatá poskakujúce svetlá nad Drapírom.

„Niečo mi vyzváňa v uchu, že kužeľ by sa mohol aj vrátiť,“ zamyslene drmolil Marek a poškuľoval do tmy. „Keby tam bol, mohli by sme zavolať svedkov, aby sa presvedčili, že sme si nevymysleli ani ň. Pomohli by sme aj Mirovi. Lenže keby medzitým zasa odfrčal, začali by nás vyšetrovať lekári.“

Neobával sa zbytočne. Mama sa pri nákupoch v Poddrapíre dozvedela, aké reči sa trúsia o jej

dvojčatách. Opäť vyronila vodu-pád slz a začala sa zapodievať myšlienkou o návšteve v zrnovskej nemocnici. Našťastie ocko ju odhovoril. Synom jednoducho zakázal čo len priblížiť sa k starému hrabu, a basta!

Ale Marek ta ísť musel a Tomáš ho nemohol nechať samotného. Dostala som úlohu aj ja: pri obede klamať, že celé dopoludnie sme sa špliechali vo vlnách Kapronky.

„Všetko v záujme vedy,“ vysvetlil mi Tomáš, keď sme prešli

cez Líščie lúky a chystali sa odbočiť k Horičke.

„Klamať nás vlastne nútia dospieť,“ húpala Marek. „Nemajú dosť fantázie, nuž všetko neznáme si maľujú priveľmi nebezpečne. Ibaže výskumníci a podobní prieskumníci vždy nasadzovali životy, ináč by objavili figu borovú.“

Zamierila som do dediny, kde u Táne Petíkovej som mala čakať, kým sa „nevrátia“ od jazera. Veľmi sa mi to nepáčilo, no nemôžem im prekaziť taký perfektný plán.

Kužeľ naozaj modrasto svetielkoval v jame. Marka ani veľmi neprekvapil. Skôr Tomášov uznanlivý pohľad.

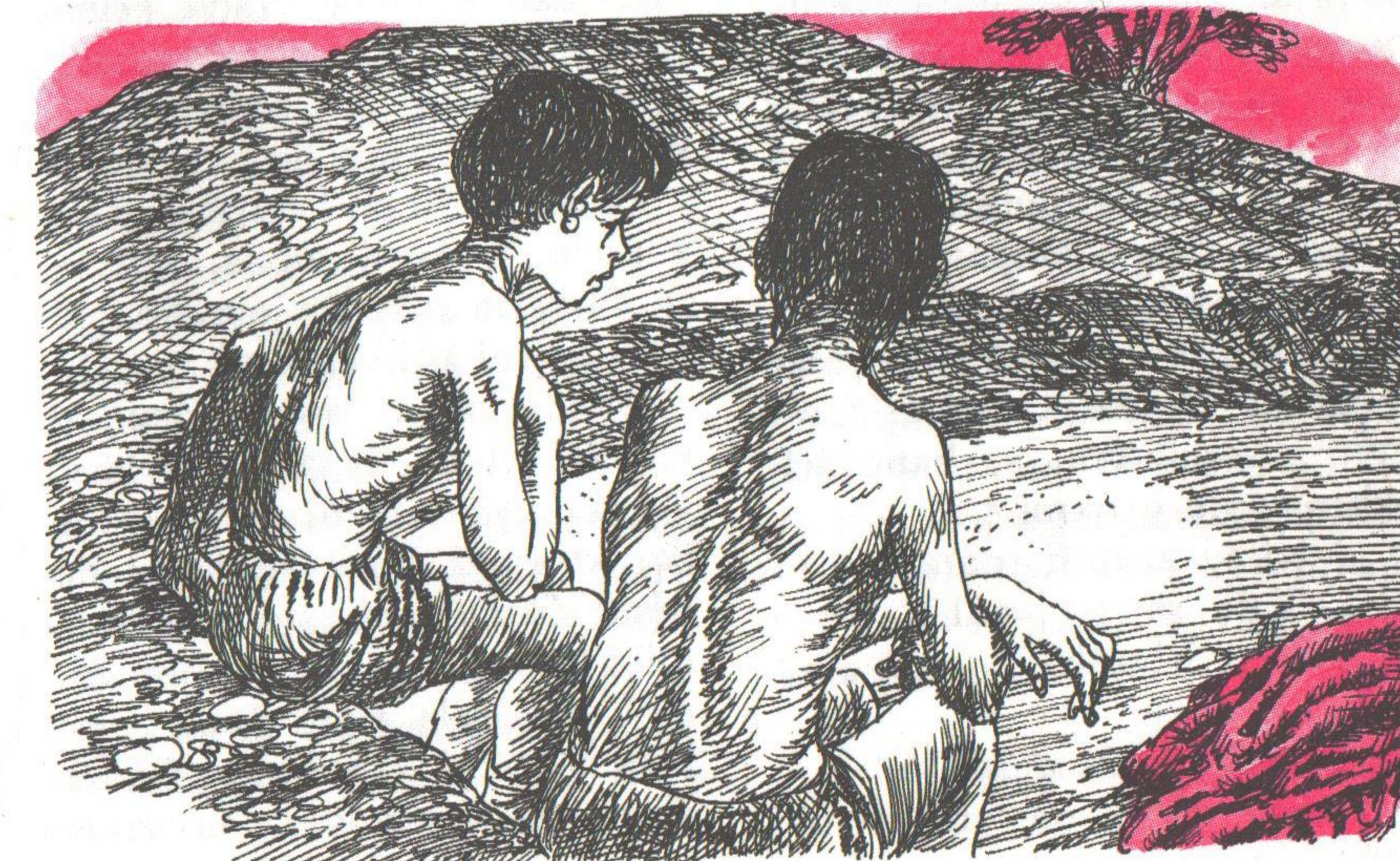
„Leží presne na tom istom mieste. Predstav si, pristál do svojej stopy! Človeče, tí musia počítať!“

„Kto?“ nepochopil Tomáš.

„Predsa mimozemšťania, ktorí sú v ňom.“

Všimol si, že Tomáš nedôverčivo hľadí na kužeľ, veľký ako mamina váza na ruže.

„Alebo ho dialkovo ovládajú rádiom ako ôsmak Jožo Fratrič svoje modely. Toto je dôkaz!“

„Mali by sme ho vyfotiť.“

„Fakt, fotku nikto neodškriepi,“ potešil sa Marek, aby vzápätí smutne potiahol nosom. „Lenže nemáme aparát. A požičať si ho bez ockovho dovoľenia...“

„Za to nestojí nijaká veda. Vlastne, kto chce, nech uverí, a kto nechce, jeho vec.“

Na zrnovskej tabuli je leto až jednotvárne: dusné, prašné, po každej búrke nasledujúci deň zvyčajne svitne s prekvapujúco belasým ránom. Slnko žeravo plápolalo vysoko nad Čiernou horičkou, od poludnia sa začne spúšťať k Vraním vrškom a homolovitý Drapír vrhne na dedinu obrovský tieň. Dvojčatá čupeli na okraji jamy. Zväzovala ich nevyslovená myšlienka: jeden by mal priviesť svedkov. Marek sa rozhodol, vstal.

Na stenách zrezaného kužela sa zablysklo osľňujúce svetlo a bolestivo ho šľahlo do zreníc. V hlave pocítil bolesť, akoby mu čelo zovrela oceľová obruč. Inžinier Bábik teda nevystríhal nadarmo: neznámy predmet môže ohrozovať každú živú bytosť, neradno tu postávať.

Chytil Tomáša za ruku. Vedno zídu do Poddrapíra, vedno povedia prvému, koho stretnú. Nech sa smeje hoci celý svet!

Tomáš meravo stál a vypliešťať oči na kamennú pevnosť s dvoma radmi múrov a drevenými chatrčami. Niekoľko bradatých mužov v kožených kabátoch sa oháňalo mečmi proti iným, zaodetým v handrách, ozbrojeným drúkmí.

„Veď sú to naši známi bojovníci. Kde sa tu vzali?“ chcel vykriknúť Marek. Tomáš zasyčal:

„Pst! Ešte nás zbadajú.“

Obaja civeli na zúrivy boj.

Lebo v pevnosti sa nepochybne bojovalo na život a na smrť. Bojovníci v kožených kabátoch zručne sekali mečmi, sekerami zasadzovali otrhancom presné údery, ale — bránili sa presile. Útočníkov pribúdalo, z chatrčí vybiehali ďalší a ďalší, mnohým sa už v rukách ligotali nože. Napokon povybiehali aj ženy, niektoré s hrubými haluzami v rukách, iné sa skláňali po kamene. Na bojovníkov sa zniesla spríska skália.

Prvý klesol na koleno. Koženým štítom sa chránil pred údermi troch drúkov, dlho však nevydržal. Padol na tvár, za ním jeho spoločník, vysoký, nemenej obratný mladík. Ostatní začali cúvať.

Zo svätyne vyšli traja starci v dlhých rúchach, naširoko otvárali ústa. (Marek neskôr tvrdil, že by bol počul každé ich slovo, keby sa zovšadiaľ nerozliehal údesný ryk otrhancov. Tomáš zasa zanovite opakoval: všetko sa dialo ako v nemom filme).

Pri pohľade na dôstojných starcov sa útočníci zarazili. Ženy si ustrašene zakrývali tváre. Pred otrhaných však vybehol zjazvený chlap. Pahýl pravej ruky mu visel ako zlomené vtáčie krídlo. V ľavej ruke zvieral ťažký mlat. Divo skričal a rozbehol sa k svätyňi. Zástup ho nasledoval.

Starci padli pod údermi. Ženy z nich strhávali rúcha, kmásali tkaninu na kusy. Bojovníkov pohltil príval zúrivcov.

Vtedy sa v bráne pevnosti zjavila mladá dievčina s vlasmi vysoko vyčesanými dohora, medzi ktorými žiaril ligotavý diadém. Zúrivci úctivo zmĺkli, sklonili hlavy. No náhle sa spomedzi nich predrala stará žena s nožom v ruke. Vrazila ho kňážke do prs až po rukoväť. Dav znovu

zahučal a vnikol do svätyne. Niekoľko mužov akoby spozorovalo neznámych svedkov, rozbehlo sa hore svahom.

„Straťme sa!“ šepol Marek.

Aj inokedy odvážny Tomáš sa rýchlo zvrhol. Už chcel pobehnúť k Líščím lúkam, no neodolal, ešte raz sa obzrel.

Na svahu Drapíra sa zeleneli kríky hložia a divých ruží, černeli sa výmole po archeologických sondách. Dva zajace panáčkovali medzi margarétami a zvončkami.

Marek zatiaľ požmurkával na modrastý kužel. Jeho vrchol sa vysúval nahor. Hrot vytlačala k oblohe ligotavá tyč, záhadný predmet — teraz sa už aj Tomáš mohol presvedčiť na vlastné oči! — pripomínal starodávny šíp s obrúsenou strelkou. Alebo raketu.

„Poď, ku mne, Marek!“ zaprosil chrapľavo.

„Stoj!“ vykrikol Marek. „Nehýb sa! Zostaň na mieste!“ nástojil horúčkovite.

„Ani mi na um nepríde!“

„Vravím ti, stoj! Všimni si ho!“ Marek ukázal na kužel. Hrot záhadného predmetu sa nepohyboval, no len čo sa Tomáš pohol a kov osvietili slnečné lúče, začal sa opäť dvíhať. Marek okamžite pochopil, skočil na Tomášovo miesto. Jeho postava s dlhými nohami vrhla na predmet svoj tieň. Pohyb rakety (Marek už vôbec nepochyboval, že naozaj ide o raketu) celkom ustal.

„Chápeš konečne?“ vykrikol vzrušene. „Slnko ňou pohybuje. Vlastne slnečné lúče.“

„A čo?“ Tomáš rozpačite trhol plecom.

„Juj, ty hlava betónová! Zhod' zo seba tričko a hod' ho naň!“ ukázal Marek na kužel. Lebo bola to ďalšia záhada. V tieni jeho postavy hrot začal klesať k podsade.

Tomáš konečne poslúchol. Pruhované tričko letelo na modrastú ligotavú plochu.

„Aj džínsy!“

„Si normálny?“

„Vravím, tak hod!“ veliteľsky odsekol Marek. Sám ukázal potrebný príklad.

Akoby váha dvoch tričiek a dvoch nohavic sformovala predmet do pôvodného tvaru.

„Tak,“ spokojne odúkol Marek. Posadil sa v trenírkach na okraj jamy a pozeral na spoločne vykonané dielo.

„Stavil by som sa, že takto sa nepohne.“

„A keď predsa?“

„Nevídali! Naše rifle sa dostanú na cudziu planétu.“

„Za magorov nás tu budú pokladať tak či tak,“ namietol Tomáš. „Prečo zmizla tá pevnosť a všetko ostatné?“ Vyčítavo zazeral na zelený svah Drapíra.

„Najhlavnejšie je zadržať kužel. Keď si ho prezrú odborníci, určite zistia, ako to bolo s pevnosťou a že sme si nič nevycmúľali z palca. Pohýb mozgom, Tomáš! Predstav si, ako sa celý Poddrapír zahanbí!“

Marek rozprával dlho. Aj múdro. Ale vlastne iba preto, aby oddialil chvíľku, kedy sa rozhodne, kto sa vyberie so správou o „uväznenom“ kuželi do dediny a kto zostane pri ňom sám, samučičký, bez pomoci. Slnko stúpalo na oblohe, v žalúdku zaskučal hlad, no dvojčatá nič nevnímali. Civeli na kôpku šatstva.

Nehýbala sa.

Vtedy som o ničom nemala ani potuchy, čakala som na nich u Petíkov a nudila som sa s Táňou. Táňa je ináč celkom obstojná, ale dokáže iba neustále preobliekať báby a hrať sa s nimi na vyučovanie. Jednoduchá osoba bez fantázie. Bola som z nej dosť nervózna. Na Drapíre sa podistým čosi deje — a ja sa hrám ako decko z materskej školy. A dvojčatá sa nie a nie objaviť.

Objavila sa teta Petíková, Tánina mama. So správou, ktorá ma spočiatku potešila, potom vydesila. Prvý debiš v Poddrapíre, Tóno Macháč, je viac neživý ako živý.

(Pokračovanie)

Ilustruje Jozef Cesnak

Rozhovor

s básnikom a prozaikom Jozefom Pavlovičom

Dlhé roky ste pôsobili ako stredoškolský profesor. Čo je ťažšie, napísať žiakovi päťtorku, alebo napísať báseň?

Takáto ťažká otázka by nemohla padnúť napríklad v kráľovstve dánskom. Tam sa na základných školách neznámkuje. V našom základnom školstve, v tomto „kráľovstve dámskom“ (lebo muži sú tu vzácní ako hríb kráľovský), sme s neznámkovaním začali zatiaľ iba u prvákov. A tak je ešte stále u nás takáto otázka reálna, a ja, ak nechcem dostať päťtorku, musím na ňu odpovedať: Napísať 5 nie je pre mňa ťažké, lebo mám na to vysokú školu. Iné je to s písaním básní, spisovateľská škola neexistuje. Písanie som však chápal ako určitú hru, potom nebolo pre mňa ťažké napísať hoci aj takúto báseň:

Že som dneska dostal päťtku,
učiteľ má vinu všetku.
Nech ma viacej nevyvolá,
a mňa nepostihne smola.

Slovom, dobrá vôľa všetko zdolá. Pri nej nie je ťažké ani maľovať päťtorky krásne, ani písať o päťtorkách básne.

Debutovali ste zbierkou básní Pri potoku, pri vode. Topili ste sa niekedy pred žiakmi?

Zbierku som napísal v bezstarostnom študentskom čase. Vyšla, keď som si v Čechách odkrúcal základnú vojenskú službu. Už tu som sa „topil“. Ako veliteľ-desiatnik som raz rozkázal vojakovi, aby zakúrnil do kachiel. Pozeral sa na mňa s otvorenými ústami. Aby nedochádzalo k ďalším nedorozumeniam a k psovskej zime, musel som vziať na vedomie, že v Čechách sa nekúri, ale topí.

Iste som sa párkrát topil aj počas svojej dvadsaťročnej učiteľskej praxe. Vieme, ako také triedne bojisko vyzerá. Učiteľ je na ňom sám vojak v poli, nemôže vedieť, akú presilovku naňho trieda zahrá. No aj z tej najplytšej hĺbočiny (vždy ide o objavenie plytčiny vo vedomostiach) najštylovejšie vypláva ten, kto sa netvári, že pohltal všetky vedomosti sveta. Všetko treba brať v škole športovo, aj nešportové správanie mnohohlavého súpera.

Vaše knihy často majú v názve zvieratká: Baran Bé, Bračekovia mravčekovia, Kuriatko a obláčik, Ježko Jožko a krtko Rudko, Prózy kozy Rózy, Lienka Anulienka, Veveričiak Dodo. Ktoré zvieratko máte najradšej?

Človek má najradšej zvieratá, ktoré sú mu zemepisne najbližšie. Napríklad môj vzťah k ľadovým medveďom je chladný. Aby som však bol konkrétny. Kedysi vo veľkej dedine vo Veľkých Kostoľanoch a neskôr v Trenčíne ma obklopovali predovšetkým zvieratá dobre viditeľné: psíky, býky, mačky, kačky a iné. Odkedy však žijem v hlavnom meste (je to už sedem rokov), obklopujú ma (skrz záhradku za domom) hlavne zvieratá neviditeľné. Vymenujem všetky dve: krt a jež. Prvý sa mi pravidelne

pripomína čerstvými krtincami a ten druhý dobre počuteľným fučaním za tmavých nocí. Toho prvého som raz chcel dokonca vytopiť, keď podryl autoritu mojím uhorkám. Ten mi ale vynadal (až sa zelenina zelenala), no nie priamo, ale cez telefón: „Ty, ty, ty jeden! Pri písaní knižky Ježko Jožko a krtko Rudko som ti bol dobrý, a teraz kvôli maličkosti strácaš hlavu. Radšej napíš o mne metrovú báseň, a nevytápaj moje metro. Ty, ty, ty ani nie metrák!“

Spomínate si ešte na knižku Košíček plný básničiek? Čo by ste vložili do košíčka ženám k sviatku?

Spomínam si naň, aj keď je to už dávno, čo som ho plnil (rok plnenia 1962). Nie je to kôš kopcovitý, obsahuje iba 25 básničiek, a tak ešte by sa doň čo-to zmestilo. Pokúsim sa urobiť teda ženám zadosť, nech je ich sviatočná radosť väčšia o túto malú pozornosť: do košíčka prvé jarne kvety.

Pripravila
NATAŠA PAVULAKOVÁ

Zápisník Slniečka

Knižky majú sviatok každý deň. Vždy, keď ich berieme do rúk, keď ich čítame, keď celkom nové-novúčičky opúšťajú brány tlačiarne. Ale najväčší sviatok majú v marci. Vtedy sa okolo nich všetko točí, vtedy začína v bratislavskom Dome umenia veľká módna prehliadka. Nepredvádzajú sa na nej manekýnky, ale knihy; každá zo svojho miesta na paneli vystavuje na obdiv svoj pôvab. A nielen ten, ale aj svoju dušu, svoje myšlienky, ktoré do nej s láskou vložili tvorcovia. Na tejto prehliadke ľudia berú knižky do rúk, do niektorých sa aj začítajú, trocha sa zamyslia. Iste by vám vyrazilo dych nad takou bohatou úrodou, ktorú sem — pod jednu strechu pozvávali naše vydavateľstvá. Preto sa aj táto slávnosť volá trochu neobyčajne — Knižná žatva.

Je na programe aj ďalšia knižná slávnosť. Je ňou Týždeň detskej knihy, ktorý potrvá od 28. do 31. marca v okrese Žilina. A čo vás v ňom čaká? Predaj pekných kníh a pre vytrvalých lovcov atraktívnych podpisov spisovateľská autogramiáda. V Dome kultúry ROH v Žiline si môžu všetci zvedavci pozrieť zaujímavú výstavu. Pripravilo ju pre vás zo svojich najkrajších

Slniečko

Mesačník pre deti. Vydávajú Mladé letá, slovenské vydavateľstvo kníh pre mládež. Adresa redakcie: 815 19 Bratislava, Suvorovova 3. Telefón 523 26. Šéfredaktor Ján Turan, zástupca šéfredaktora dr. Ondrej Sliacky, CSc., výtvarno-tech-

nižiek české vydavateľstvo Albatros a naše Mladé letá.

Takže — nech sa páči — mesiac knihy sa začína!

Nielen knihy majú v týchto dňoch sviatok. Majú ho aj divadlá, pretože 27. marec je Medzinárodným dňom divadla. V tento deň si pripomína svoje založenie Medzinárodný divadelný ústav (ITI), ktorý združuje divadelníkov z celého sveta. Jedným z členov tejto organizácie je aj Československo. Možno si poviete, že divadlám sa aj tak nedá blahoželať. Ale môžete si byť istí, že sa dá! Jedna návšteva divadelného predstavenia s malou kytičkou pre obľúbeného herca môže byť tým najkrajším blahoželaním. A to neplatí len pre dospelých!

V marci oslávi 50. narodeniny Lubomír Krátky, grafický upravitel, ktorý sa zaslúžil o krásny výzor veľkého množstva kníh pre deti a mládež. Jednou z najnovších je III. kniha Slovenských rozprávok. L. Krátky sa niekoľko rokov venoval grafickej úprave Slniečka, za čo mu k blahoželaniu patrí aj naša úprimná vďaka.

Naše blahoželanie patrí aj ďalšiemu oslávencovi. Je ním Ondrej Máriássy, ktorý je už bezmála dvadsať rokov výtvarno-technickým redaktorom Slniečka. Popri redakčnej práci graficky upravil desiatky knižiek pre deti, z tých posledných vám pripomenieme: Ďuro

nický redaktor Ondrej Máriássy, redaktorka dr. Lubica Kepštová.

Redakčná rada: Zaslúžilý umelec Miroslav Cipár, zaslúžilý umelec Lubomír Feldek (predseda), Peter Glocko, Daniel Hevier, Juraj Klaučo, Vojtech Kondrót, Ján Navrátil, Ondrej Zimka.

Tlačia Polygrafické závody, n. p., Bratislava-Krasňany. Rozširuje Poštová novinová služba, objednávky prijíma každá pošta a doručovateľ. Objednávky do zahraničia vybavuje PNS Ústredná expedícia a dovoz tlačne, Gottwaldovo nám. 6, 813 81 Bratislava. Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta. Cena výtlačku 3 Kčs, ročné predplatné 30 Kčs. Neobjednané rukopisy redakcia nevracia.

pozdrav Ďuro, Kohút a líška, Zlaté Slniečko. O. Máriássy v januári oslávil 60. rokov a po dlhoročnej práci vo vydavateľstve Mladé letá odchádza na zaslúžený odpočinok. Želáme mu veľa zdravia a tvorivých síl za všetkých čitateľov Slniečka.

Násobilka

U nás doma v byte
straší niečo skryté.

Vykrikuje krát a krát
a chce nám byť kamarát.

Násobilka pre tretiake
nemá byť už nepriateľka.

Silvia Sillóová
Komárno

Na lúke

Na lúke sa pasú kone,
poďme, deti, rýchlo na ne.
Kto na koňa vyskočí,
rýchlo domov prifrčí.

Zuzana Húsová
Komárno

